35ste JAARGANG - NUMMER 2 - 2023

APRIL - MEI - JUNI

bpost
P.B.-P.P.
BELGIE(N) - BELGIQUE

OOSTENDSE GIDSENKRING 'LANGE NELLE'

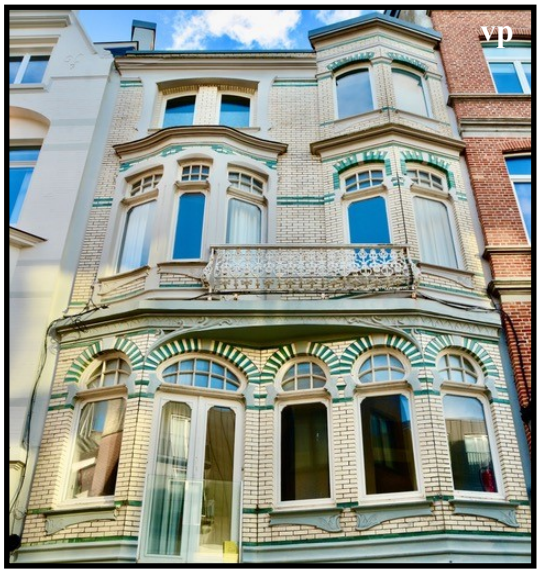

Driemaandelijks tijdschrift—Afgiftekantoor Oostende 1 P409072
Afzendadres Christinastraat 67 8400 Oostende

Foto's cover, achterflap en binnenzijden van V. Prinzie (vp) & D. Beirens (db) tenzij anders vermeld

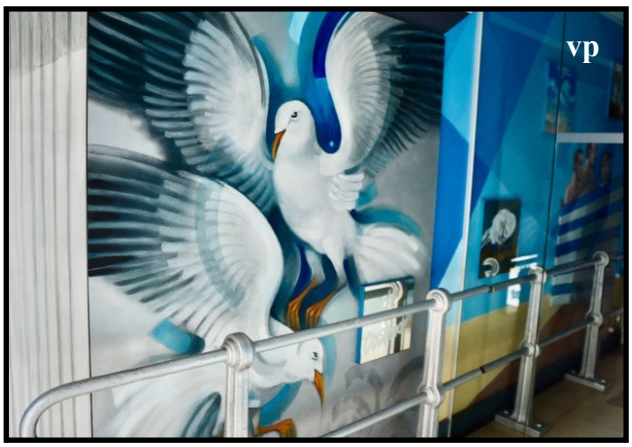

OPROEP: bezorg je mailadres aan onze secretaris, zodat je bij wijzigingen inzake de activiteiten asap verwittigd kunt worden: **luc.vanspeybroeck@telenet.be**

IN DIT NUMMER

48	Voorwoord	Marc Loy
49	Mededelingen & activiteiten	Redactie
55	Gelezen & gehoord & opgemerkt	Redactie
67	Marcels beeldenwandeling aflevering 2	Marcel Braet
73	Over Johan Tahon en de kustregio	Jan Seys
77	Zeppelinaanval op Oostende 1914	Georges Ruys
80	Felix Nussbaum: Vismarkt 1936	Dirk Beirens
83	100 jaar drinkbaar water in Oostende	Dirk Beirens
85	Bouw arbeiderswoningen Oostende 1897	Dirk Beirens

STEUNENDE LEDEN 2023

Barbé Adriën
Beirens-Ghesquière Martha
Bracke-Defever Mia & Paul
Claeys Leo
Comeyne Boudewijn
Degelin-Selis
Desnerck Peter
Dumarey Johannes
Francier J.-Deman
François-Merlevede
Geldhof Ronny
Hadermann-Savoir
Hubrechtsen Freddy
Leeuwerck Marcel
Metsu Dirk
Pennynck Stefaan
Pitteljon Etienne
Plasschaert Raf
Prinzie-Vandenbroucke
Reynders Stefaan
Samyn Jean-Pierre
Schaubacher D.-Taes M.
Seys Jan
Storme Annie
Struyvelt Carlos
Van Den Bossche Chris
Van Dooren-Vertruyen
Van Duyvenboden- Stubbe
Van Roy Etienne
Vanbrabant-Parmentier
Vansevenant-Grunderbeek Rudy & Hilde
Vanwettere-Depraetere
Verwaerde Koen
Werbrouck Rita
Wilmet Marcel
Wybouw-Lammaing

(update maart 2023)

Provincie West-Vlaanderen Door mensen gedreven

Oostende DE STAD AAN ZEE

Driemaandelijks blad van de Oostendse

GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
35ste jaargang
Nummer 2
April - mei - juni 2023

Colofon

Voorzitter: Marc Loy

Verantwoordelijke uitgever
Marc Loy
Albert I - Promenade 3 bus 0703
8400 Oostende

Eindredactie, vormgeving en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

De medewerkers aan dit blad zijn zelf verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Overname van artikels/bijdragen **zonder uitdrukkelijke copyrightvermelding** mag mits bronvermelding.

Dispatching:
Tel. 059 80 73 81
e-mail: **info@oostendeahoy.be**

Rekeningnummer:
Gidsenkring Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 20€ per jaar.
Buitenland: 25€
Gezinskaart: 25€ (2 gezinsleden)
Steunend lid: vanaf 30€ (2 gezinsleden)

Website: **www.oostendeahoy.be**

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

Een zee van mogelijkheden

(of) **Een stad aan Zee**

Onze stad dankt haar geschiedenis, geografische ontwikkeling, maritiem en kraafs karakter, toeristische attractiviteit en een groot deel van haar economische bedrijvigheid en culturele uitstraling aan haar ligging aan de Noordzee. De Oostendse Compagnie, de kapers, de mailboten, het Fort Napoleon, de Atlantikwall, de zeilwedstrijden van de Olympische Spelen 1920, Theater aan Zee, Oostende voor Anker, de Offshore windmolenparken, de IJslandvisserij, het Vlaams Instituut voor de Zee, de Europese North Sea Summit, de docu-realityreeks 'Een jaar op zee'… Zoveel facetten van ons collectief bewustzijn en actueel engagement die aan die zee gelinkt zijn.
Ze zijn hier allemaal gepasseerd: Napoleon, H.M. Stanley, de Duitse keizer Wilhelm II, Victor Hugo, William Turner, Mark Twain, de sjah van Perzië, Karl Marx, Stefan Zweig, de Amerikaanse president Woodrow Wilson, Albert Einstein, Queen Victoria en Elisabeth II, Marvin Gaye, Louis Armstrong, Jacques Brel, Edith Piaff, Godfried Bomans en Toon Hermans, Michel Piccoli, Geraldine Chaplin… Een Stad aan Zee, heeft heel de wereld als dichte of verre buur. James Ensor, Leon Spilliaert, Constant Permeke, Henri Storck, Raoul Servais, Arno en Lucy Loes ademden de zee in hun artistieke bedrijvigheid.
Diezelfde boeiende zee pekelt ook meer en meer een aantal van onze thematische wandelingen, bezoeken en tochten: de Mercator, de Amandine, de Westeroever- (oude naam: Visserskaai-)- en de Oosteroeverwandeling, de havenrondvaarten en windmolencruises…

Na de catastrofale covid-crisis liet 2022 zich boekstaven als een erg druk werkjaar voor gidsen én dispatching. Daarbij overklaste het aantal aanvragen voor begeleide wandelingen, bezoeken en fiets- en boottochten dikwijls ons contigent aan beschikbare gidsen. Populaire hotspots, gemixt met een variabele taalkeuze kon onze dispatching, zelfs met de beste wil ter wereld, soms niet meer klantvriendelijk invullen. Daarbovenop kwamen dan nog de verschillende vakantieperiodes van de scholen in het Noorden en het Zuiden van het land.
De nijpende nood aan nieuwe gidsen werd een vast agendapunt op de maandelijkse vergaderingen van het bestuursorgaan. Parallel met de langlopende gidsenopleidingen van Syntra West waren we genoodzaakt om in samenspraak met Toerisme Oostende en de Provincie een resem spoedcursussen voor het provinciedomein Atlantikwall Raversyde, de Mercator en het Fort Napoleon op te zetten die weer zuurstof moeten geven aan het gestaag groeiende aanvragen voor die populaire bezoeken. Bij deze nodigt het bestuur alle gidsen en leden ook graag uit op onze **zomerreceptie op 22 juni e.k.** in de Marine Club aan het 3de & 23ste Linie Regimentsplein. Voor meer concrete info zie verder in ons blad.

Voorzitter Marc Loy

HET LN-BESTUUR ZIET ER SEDERT 11 APRIL 2023 ALS VOLGT UIT.

1 Voorzitter & afgevaardigde Cultuurraad = Marc Loy
2 Secretaris & huisbewaarder = Luc Vanspeybroeck
3 Penningmeester & verantwoordelijke digitale zaken= Dirk Laga
4 Dispatching = Annie Van den Bon
5 Verslaggeefster = Muriel Beuselinck
6 Sociale media-opvolgster & vernieuwing = Hilde Veulemans
7 Werkgroepen = Linda D'hondt
8 Redacteur gidsenblad & mentorencoördinator = Dirk Beirens

WAT DOET DE OOSTENDSE GIDSENKRING 'LANGE NELLE'?

Naast inzicht in de stadsgeschiedenis en toelichting bij het onroerend erfgoed brengen de gidsen ook graag een kijk op de actuele ontwikkelingen in de Stad aan Zee. Wist je bv. dat Oostende als hoofdstad van onze elfde provincie - de Belgische Noordzee - pionierswerk levert voor de Blauwe Economie.
Tijdens de vele themawandelingen maar ook lezingen komen uiteenlopende aspecten aan bod. De gidsen brengen je naar bekende en minder bekende plekjes.

Van de trendy Oosteroever tot in het rustige Mariakerke. Van de drukke zeedijkpromenade tot in het landelijke Stene. Van een passage langs de levendige Visserskaai tot een fietstocht op het gevarieerde Groen Lint rond de stad.
Met passie voor hun stad vertellen de gidsen je graag tal van anekdotes en verhalen. Over schrijvers, schilders en staatslieden die hier ooit inspiratie, vertier en troost vonden. Of over de band tussen de Belgische koningen en Oostende. Maar evengoed over het harde leven en de tradities van de lokale vissersgemeenschap doorheen voorbije tijden. Naargelang het gekozen traject en de geschatte afstand kan de gidsbeurt zowel te voet, met de fiets, autobus of zelfs per boot. Ook voor een begeleid bezoek aan musea zoals Mu.ZEE, het James Ensorhuis, het Stadsmuseum, Fort Napoleon, de driemaster Mercator, de O.129 Amandine en het Provinciedomein Raversyde kan je de gidsenkring contacteren.

Hoe lid worden en de voordelen daarvan vind je verder in het blad

Find us on: facebook®

Ons bestuurslid Hilde doet er alles aan om info over onze gidsenkring via het bekende medium Facebook te verspreiden. Graag eens bekijken en liken uiteraard >
gidsenkring lange nelle vzw

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) of General Data Protection Regulation (GDPR)

De Oostendse Gidsenkring 'Lange Nelle' verklaart zich te houden aan de regelgeving van de AVG. De gegevens van de aangenomen leden worden alleen gebruikt voor briefwisseling en adressering inzake het ledenblad en het mailadres inzake wijzigingen na inschrijving op een of andere activiteit. Niets wordt aan derden doorgegeven. De persoonlijke gegevens van de gewone leden/gidsen in de database van de dispatching zijn beveiligd. (update oktober 2022)

OVERLIJDEN

Op 22 november 2022, op 92-jarige leeftijd, overleed de heer Marcel Mathay, echtgenoot van ons lid en gids Heide Knöbl .

Op 18 februari 2023, op 33-jarige leeftijd, overleed mevrouw Niki Verleden, (stief)dochter van Karin Casselman en ons gidsend lid Dominique Gondry.

In naam van alle leden biedt het bestuur van LN haar medeleven aan de getroffen familie aan.

In **Gidsenblad 2001-2**, pp. 55-56, meer dan twintig jaar geleden, schreef **Marcel Mathay (+),** ooit een fervent zeiler op meren en zeeën, onderstaande tekst na een discussie met een aantal gidsen. En … misschien is de discussie nog niet afgerond.

OVER VUURTORENS

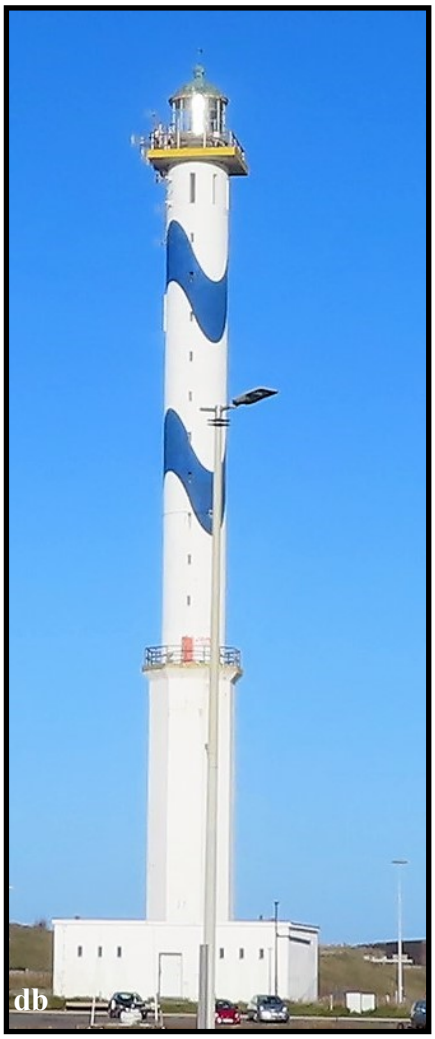

Een vuurtoren is een zeebaken, hij kan op een kust staan om bv. een haven te vinden of op een kaap zodat de schepen deze kunnen ontwijken. Hij kan ook op een rif, een rots of in ondiep water staan als waarschuwing. In elk geval is zijn rol INFORMATIEF.

Omdat zich op een kust of gevarenrijke zone verschillende vuurtorens kunnen bevinden, heeft men elke vuurtoren een verschillend kenmerk ter onderscheiding gegeven: de vuurtoren-KENNING of bet lichtritme. Die `kenning' vindt men op zeekaarten alsook in een soort vuurtorenboek, de channel-vuurtorens-index.
Een vuurtoren wordt gekenmerkt door zijn geografische positie en een bijhorende beschrijving, bv. Oostende-positie N... / E... Grijze gemetselde toren met blauwe golvende banden - 63m hoog - draagwijdte 27 zeemijlen - kenning: 3 witte flitsen met wederkeer 10 seconden.
Dit heeft echter niets te maken met morsetekens, 3 punten = letter S ; 3 strepen = letter O. De flitsen zijn eenvoudig een onderscheidingsteken tegenover de nabijstaande vuurtorens: Blankenberge (2 lange witte lichten / 20 seconden) - Zeebrugge (1 lang rood licht en 1 lang wit licht) - Nieuwpoort (2 rode flitslichten), enz.
De draagwijdte van een vuurtoren hangt af van de sterkte van zijn licht. Oostende draagt, bij nacht en klaar weer, 27 zeemijlen (ongeveer 50km) ver, maar door de kromming van de aarde, wordt hij maar echt goed zichtbaar vanaf 22 zeemijlen (ongeveer 40km). De hoogte, die ook de zichtafstand bepaalt, bedraagt 63m en dat is het licht boven de zeespiegel, gemeten vanaf het gemiddelde hoogwaterspringtij.

De kenning van de vuurtorens wordt - in praktisch alle landen ~ geregeld door een internationale autoriteit, de IALA (International Association Lighthouse Authorities). Dit heeft dus niets te maken met de wensen of eisen van een lokaal bestuur. Dank en goede vaart, Marcel.

(vernieuwing)LIDMAATSCHAP 2023

Het lidmaatschap **2023 gaat in op 1 januari 2023** en houdt in: ons driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en wetenschappelijke bijdragen en deelname (gratis of tegen verminderde prijs) aan onze voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen. **Als exclusief extraatje krijg je het waardevolle jaarboek 2023.**

Het lidmaatschap voor 2023:

- **gewoon lid: 20 euro (buitenland 25 euro);**
- **gezinskaart: 25 euro (2 gezinsleden);**
- **steunend lid: vanaf 30 euro (2 gezinsleden).**

Bij overschrijving vermelden: naam + lidgeld 2023

VOOR NIEUWE LEDEN: geef naam+adres op aan onze penningmeester: penningmeester@oostendeahoy.be

De bijdrage kan overgeschreven worden op rekening **BE91 3800 0491 8476** van Oostendse Gidsenkring 'Lange Nelle' , Christinastraat 67 in 8400 Oostende. Als het leveringsadres verschilt van het adres van de opdrachtgever, wil dit adres vermelden in de mededeling.

Het bestuur dankt je alvast voor je trouw, belangstelling en steun.

Oud-Feest- & Cultuurpaleis: uurwerk met dierenriem van Willy Kreitz op de voorge-

Het bestuur van de Oostendse Gidsenkring Lange Nelle heeft de eer en het genoegen om zijn leden uit te nodigen op de zomerreceptie anno 2023

Ze vindt plaats op donderdag 22 juni 2023
van 18 tot 20 uur
in de MARINECLUB OOSTENDE
3de & 23ste Linieregimentsplein
(Hazegras) in Oostende

Alleen ingeschreven leden die hun lidmaatschap 2023 betaalden, kunnen deelnemen. Inschrijven ten laatste op 15 juni.

Je kunt rechtstreeks inschrijven via onze website
https://www.gidsenkringoostende.be/ledenactiviteiten/receptie-22-juni-2023

of bij secretaris Luc Vanspeybroeck:
secretaris@oostendeahoy.be / tel. 0472 040 804

db

DINSDAG 27 JUNI 2023 > bij de vuurtoren! GELEID BEZOEK AAN HET VLIZ: OCEAN INNOVATION SPACE - DE NIEUWE LOODSEN & LABORATORIA volzet!

Het heeft 2 jaar geduurd maar eindelijk is het zover: in april neemt het VLIZ (Vlaams Instituut voor de Zee) de nieuwe loodsen en laboratoria in gebruik, klaar om ook de komende jaren een hoofdrol te spelen in het marien onderzoek.

We weten allemaal dat het VLIZ over de jaren heen zijn strepen verdiend heeft als Vlaamse kennisinstelling met internationale naam en faam in de mariene onderzoekswereld. Maar beseffen we wel echt het belang van ons mariene systeem? En weten we hoe er mee oplossingen kunnen geformuleerd worden voor maatschappelijke vraagstukken zoals dat van het klimaat? En wat is de rol van Barabas, Adhemar en Zonnebloem binnen het Marine Robotics Centre?

Dat en nog veel meer kom je te weten tijdens een boeiende uiteenzetting én rondleiding in het nieuwe Ocean Innovation Space op de Halve Maan Site, Slipwaykaai 2.

Afspraak: om 14.30 uur (duur 1.30u.) aan de ingang van het OCEAN INNOVATION SPACE (bij de vuurtoren) SLIPWAYKAAI 2 OOSTENDE

Volzet!

DONDERDAG 14 SEPTEMBER 2023

HOMMAGE AAN OOSTENDENAAR JO MAES (°1923): HET VEELZIJDIGE WERK VAN EEN INTERIEURARCHITECT, ONTWERPTEKENAAR, BEELDEND KUNSTENAAR EN (ereVTI-)LERAAR.

GEÏLLUSTREERDE LEZING DOOR DIRK BEIRENS

Docent architect Gaston Eysselinck vroeg zijn Oostendse leerling Jo Maes aan het einde van zijn opleiding aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent (KASK – Sierkunsten en Binnenhuisarchitectuur, 1939-1945), om reliëfs te ontwerpen voor de loketten-zaal van het nieuwe **hoofdpostgebouw in Oostende** (ontwerp en bouw 1945-1953).

Het werden twee keramieken die het 'verleden en de toekomst' van het postverkeer op een heroïsche manier voorstellen. Ook de glassculpturen in het telefonie/telegrafie-gedeelte, vandaag het Cultuurcafé van CC De Grote Post, zijn vruchten van Maes' geest.

Daarnaast bedacht Jo Maes ook heel wat andere interessante kunstwerken en decoratieve elementen voor diverse Oostendse gebouwen, zoals 'De Zaaier' en 'De fysica' voor het nu grotendeels afgebroken (de voorgevel aan de zeedijk bleef) toenmalige Hoger Technisch Instituut.

Maar deze intelligente en aimabele mens en kunstenaar is bij het grote publiek onbekend, o.a. omdat hij de bescheidenheid hoog in het vaandel draagt.

Dirk Beirens ging een aantal keer op bezoek bij Jo Maes om over zijn werk te spreken. Dat resulteerde al in een bescheiden tentoonstelling in het Postgebouw tijdens Open Monumentendag 2014. Jo & Dirk zijn allebei ook ereleraren van het Vrij Technisch Instituut, dat van het jaar zijn honderdjarig bestaan viert en als alles oké blijft, wordt Jo 100 in december 2023. Daar heffen we het glas op.

Afspraak: **19 uur** in de aula van het Vrij Technisch Instituut, **Stuiverstraat 108B**, 8400 Oostende (ingang links van de groengetinte ramen van het oud-zwembad)
Leden: gratis
Inschrijven verplicht (min. 8 dagen ervoor) bij secretaris Luc Vanspeybroeck:
secretaris@oostendeahoy.be (=voorkeur) / tel. 0472 040 804

NOORDZEEAQUARIUM WORDT BAR-RESTAURANT MET CENTRALE ROL VOOR OOSTENDSE GARNAAL (7 april 2023)

Om nieuw leven te blazen in het Noordzeeaquarium, lanceerde Stad Oostende een oproep naar kandidaat-uitbaters voor de renovatie en uitbating van het Noordzeeaquarium. De stad wijst de concessie toe aan Addict bv.
Addict bv liet zich inspireren door de oorspronkelijke functie van het gebouw in 1958: de 'Garnaalmijn'. De uitbating zal voortaan gericht zijn op het culinaire erfgoed. De centrale locatie op de Visserskaai is de perfecte plek om het verhaal van de visserij te beleven en vooral te proeven. De 'Garnaalmijn' zal het principe van korte keten hanteren en een samenwerking opzetten met de lokale vissers.
Ook de Oostendse garnaalkroket zal natuurlijk niet ontbreken op de menukaart die geïnspireerd zal zijn door onze Noordzee. Samenwerking met lokale culinaire helden binnen het project 'de Mijne is de Beste' en de Vistrap staan centraal.
Het Noordzeeaquarium is gelegen op een zeer belangrijke locatie. Met zicht op de Vistrap en op amper 80 meter van Oostendse vissersschepen die dagverse vis aanleveren, kan iedereen met deze 'Garnaalmijn' kennismaken met ons culinaire erfgoed: de grijze garnaal.
Volledige renovatie
Het gebouw sloot midden 2019 de deuren en dringende werken drongen zich op. Voordat de nieuwe zaak kan openen, zal het pand dus een volledige renovatie ondergaan. Hierbij zal de erfgoedwaarde van het gebouw gerespecteerd worden. Dit unieke kader zal een extra toegevoegde waarde kunnen bieden voor bezoekers.
Filip Jans (zaakvoerder Addict bv): "Wij beschouwen ontmoetingsplekken als essentiële bouwstenen van een samenleving en zo ook stadsontwikkeling. Wij zijn dan ook zeer vereerd en verheugd dat de stad Oostende ons deze uniek verbindende plek tussen de stad en haar viscultuur toevertrouwt om samen met de nieuwe lichting smaakmakers zoals Willem Hiele, Shannah Zeebroek en nog zo veel andere, Oostende nog meer boeiend en verrassend te maken in de toekomst op restaurant-café vlak. Iets wat een stad en haar buurten doet schitteren. We zien er dan ook naar uit om het Aquarium binnenkort terug te kunnen openstellen voor alle Oostendenaars en liefhebbers. Iedereen welkom."
(https://www.oostende.be/noordzeeaquarium-wordt-bar-restaurant-met-centrale-rol-voor-oostendse-garnaal)

NIEUWE POSTZEGELS MET BELGISCHE PASSAGES EN GALERIJEN

Het postzegelblaadje beeldt twee historische galerijen per gewest af. Ze worden weergegeven in de vorm van gravures: De Koninklijke Sint-Hubertusgalerij - De Noorddoorgang in Brussel - De Beurspassage van Charleroi - De Passage Lemonnier in Luik - De Antwerpse Stadfeestzaal en …

De James Ensor Galerij in Oostende.

De art-decoglasgalerij van James Ensor is de vijfde van de reeks. Ze bevindt zich in Oostende aan de Vlaanderenstraat. Oorspronkelijk heette het overkoepelende hotel 'Hotel Leopold II', dat ook op schilderij 'Muziek in de Vlaanderenstraat' van James Ensor afgebeeld staat. Later werd de galerij bekend als de 'Glazenstraat' en vanaf 1954 kreeg de privépassage 'officieel' de naam 'James Ensorgalerij/gaanderij'.(https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/03/20/zes-nieuwe-postzegels)

ERIC DE KIEVITH OVER HET DANSJE L'OSTENDAISE (FB)

In het gezelschap van de valse musette, de polka, en de mazurka zette deze Scottish het Oostendse meisje (l' Ostendaise) rond 1860 in het brandpunt van de toenmalige muziekwereld. Het was een populair deuntje waar wereldwijd op gedanst werd. De componist was Eduard Kevers, dirigent van het balorkest in ons casino.

Aanvulling door **Patrick Lava**: voor wie een versie wil horen en zien, het volgende vind ik op YouTube: https://youtu.be/A0ky6jx-V4M + FILMPJE https://archive.org/details/b10243276/page/n2/mode/1up

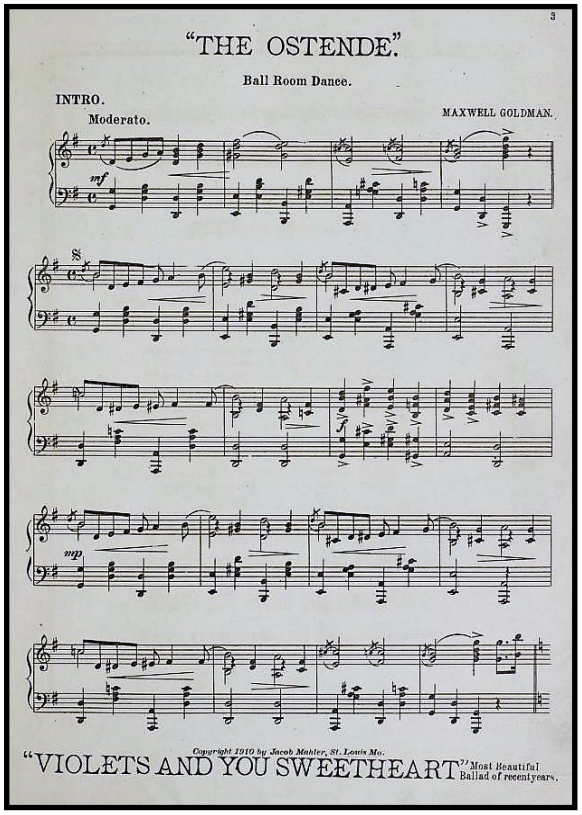

PIERRE CLAES BOUWT MAQUETTE VAN DE KONINKLIJKE STALLINGEN (MARC LOY)

In de loop van het laatste decennium bouwde beeldend kunstenaar en encadreur op rust Pierre Claes (75) ca. 30 maquettes van verdwenen of bestaande gebouwen en sites in Oostende. Zopas reduceerde hij nog de Koninklijke Stallingen tot schaal 1/200.
Het blijft een monnikenwerk: ieder sokkel, pijler, boogje, raamkozijn of dakschalie oogt realistisch en proportioneel correct. “Na een half uurtje figuurzagen, afpassen, figuurzagen, boren en lijmen houd ik het voor bekeken, dan verslapt mijn concentratie en het secure minutieus behandelen van materiaal en werktuigen. Uiteindelijk heb ik aan die Stallingen een maand gewerkt. Het opsnorren van de plannen en detailfoto’s uit 1903 niet meegerekend.” Uit die bronnen leerde Claes dat het oorspronkelijke gebouw waarvan de noordelijke vleugel momenteel wordt gerestaureerd o.a. stallingen had voor 36 paarden, een overdekte manege, een trimstal, koets- en zadelhuis, een garage voor zes auto’s, een portierswoning, een atelier, personeelsverblijf…

Een aantal van Claes’ maquettes zijn te zien in het Stadsmuseum in de Langestraat: de oude vismijn de Cierk, de verdwenen Stadsschouwburg, de vier Oostendse vuurtorens, het eerste kursaal… Andere miniatuurversies van ons bouwkundig erfgoed worden geconserveerd in het depot van dit museum. Maar andere driedimensionale modellen belanden na verkoop in privébezit of bewaart de bouwer thuis: het verdwenen quarantainegebouw, het voormalige treinstation aan het Mercatordok, de Peperbussetoren, het Fort Napoleon, de afgebroken iconische kunstkroeg ‘Au chèvre Folle’, de afgebroken estaminet ‘In ‘t Vuurschip’ op het Hazegras, het historische sluizencomplex van Slykens, zijn eigen zelf ontworpen woning aan de Prins Boudewijnstraat 3 waar een aantal maquettes ook permanent vanop straat te zien zijn.
En werkloos wordt de modelbouwer niet: er zijn nog tal van historische panden zo niet van de sloop dan toch in hun dimensionaliteit te redden: het NMBS-station, de verdwenen Hamiltonhoeve, het vernielde Royal Palace Hotel, de Duivenschieting op de Wellington hippodroom, het veroordeelde oud zwembad… Of waarom niet als meesterstuk: een miniatuur model van zijn directe overbuur de St. Petrus- en Pauluskerk? Meer info www.keldervogels.be.

ONZE COLLEGA DANY HENDRICKX GIDSTE ONS ALS LIEVEN BAUWENS DOOR GENT OP DINSDAG 14 MAART 2023.

Een twintigkoppige delegatie van Lange Nelle trok vooral via het spoor (trein + tram) naar het afgesproken meeting point in Gent, het standbeeld van Lieven Bauwens. Het stenen beeld kwam tot leven achter de paraplu's; jawel het regende bij pozen hard en wat zachter. Maar Dany nam ons vertellend, met een mix van leute en ernst, als vlees geworden Lieven op sleeptouw door zijn Gent. **Lieven Bauwens** (Gent, 14 juni 1769 – Parijs, 17 maart 1822) was een Zuid-Nederlands ondernemer en industrieel spion. Hij bracht de Engelse katoentechnologie naar Europa. We kenden hem voor dat laatste uit de schoolboekjes. Maar Dany/Lieven leerde ons veel meer aspecten van de man kennen. Na de wandeling doken we in een middeleeuwse kelder 'La Cave' voor ofwel waterzooi ofwel vis. Dank aan Dany voor de kennismaking met een alternatieve manier van gidsen en de restaurantreservatie.

Toemaatje**: Historicus Jan Dumolyn in DS 01.04.2023: "**Aan de andere kant maakt niemand ophef over het standbeeld van onze vroegkapitalistische held Lieven Bauwens. Die introduceerde in België de industriële revolutie, maar was er ook niet vies van daarvoor kinderarbeid in te schakelen."

In het (zonnige?) najaar plannen we een tweede wandeling in Gent met Dany als Anseele. **Edward Anseele** (Gent, 26 juli 1856 – Gent, 18 februari 1938) was een Belgisch politicus en journalist.

HENDRIK TRATSAERT: OOSTENDE EEN ROMANTISCHE STAD?

"De aanwezigheid van het strand en de nabijheid van de zee, dat is romantisch: de verre horizon, de onbekende verten, de onbeperkte mogelijkheden. Aangezien Oostende de enige echte Stad aan Zee is, is dat de juiste plek."
(Uit in Oostende, februari 2023, p7)

LIZE SPIT & ROB VAN ESSEN TROUWEN IN OOSTENDE? WHY?

Tijdens het literaire festival 'LIEFDE TUSSEN DE LIJNEN' (18-19.02.2023) geven Liz & Rob elkaar het jawoord. Lize:"Oostende is een plek die ik associeer met schrijven, met tijd maken voor waar het echt om gaat. Hier maak ik mijn agenda leeg en laat ik mijn mails links liggen. Er hangt ook een gevoel van creativiteit aan de stad vast." Rob: "We wonen in Brussel maar als we in Oostende zijn, dan valt de dagelijkse race van het bestaan van ons af. Dus de stad is voor ons wel een soort toevluchtsoord." (Uit in Oostende, februari 2023, p11)

KOEN BROUCKE, CURATOR EXPO 'STILLE LEVENS' IN VEGA

Wat roept Oostende bij jou op? "In een stad zie ik altijd het verleden van die stad. Ik ervaar de onderliggende steden en daarmee bedoel ik de stad zoals die er honderd, tweehonderd en vijfhonderd jaar geleden uitzag. Dan leg ik de oude stadskaarten op die van vandaag. In Oostende werd zee land en land zee. Ik voel Testerep in Oostende en zie dat de oorsprong van de stad in zee ligt. In de buurt van het Thermae Palace voel ik me te midden de fortificaties van waaruit Oostende aangevallen werd tijdens het Beleg. Aan het Kursaal zie ik het gebouw van architect Leon Stijnen, maar ook het schitterende belle-époquekursaal van Alban Chambon en de afschuwelijke bunkers die op diezelfde plaats gebouwd werden tijdens de Tweede Wereldoorlog nadat het kursaal afgebroken werd. Dat boeit mij als kunstenaar en als historicus. Je kunt die verschillende lagen goed zien in Oostende."
(Uit in Oostende, februari 2023, p36)

OOSTENDE STEDENBAND MET
MONACO (897km),
BANJUL in Gambia (4550km)
& OSTENDE in Argentinië
(11.416km) foto Rudy Laforce

LIZE SPIT & ROB VAN ESSEN TROUWEN IN OOSTENDE? WHY?

Tijdens het literaire festival ‘LIEFDE TUSSEN DE LIJNEN’ (18-19.02.2023) geven Liz & Rob elkaar het jawoord. Lize:”Oostende is een plek die ik associeer met schrijven, met tijd maken voor waar het echt om gaat. Hier maak ik mijn agenda leeg en laat ik mijn mails links liggen. Er hangt ook een gevoel van creativiteit aan de stad vast.” Rob: ”We wonen in Brussel maar als we in Oostende zijn, dan valt de dagelijkse race van het bestaan van ons af. Dus de stad is voor ons wel een soort toevluchtsoord.” (Uit in Oostende, februari 2023, p11)

ERFGOEDWANDELING OOSTENDE VAN WESTTOER 2013>2023

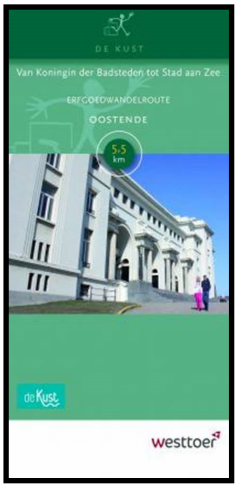

Vernieuwde erfgoedwandelroute (aanpassing van 2013) in Oostende, meer info op www.visitoostende.be Aan de hand van **metalen klinknagels** in het wegdek kan je op stap langs het Oostendse erfgoed. De wandeling van **5,5 km** lang neemt je mee doorheen het Oostende van Leopold II en langs getuigen van 200 jaar toerisme in de Stad aan Zee. Volg de klinkers, of koop (€4) de brochure (zie links) aan de balie van het toerismekantoor (Monacoplein).

Kaartje hieronder gratis als pdf te downloaden via https://www.visitwestvlaanderen.be/nl/erfgoedwandelroute-oostende

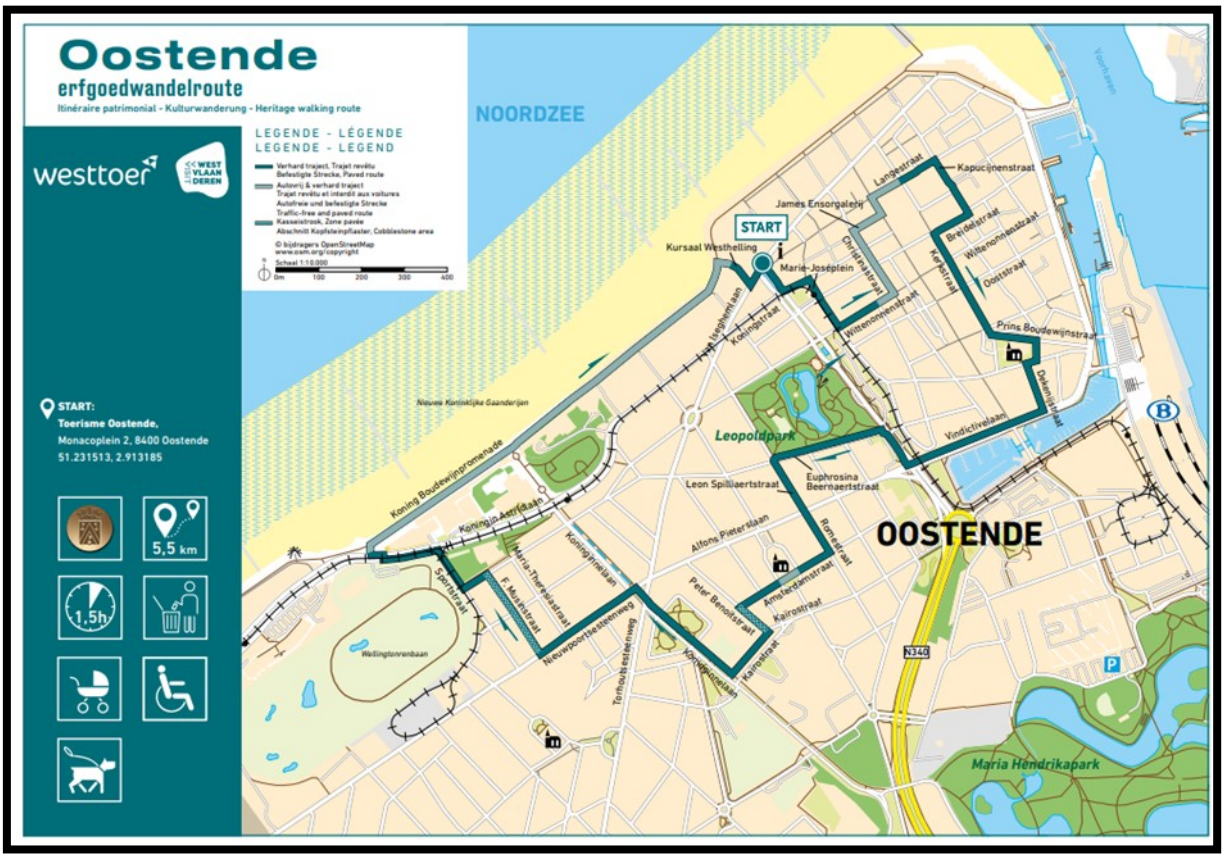

OPLEIDING VAN GIDSEN Door toedoen van burgemeester Serruys zal de maatschappij «Ostende-Plage» waarvan hij een der steunpilaren is en die dezen zomer reeds prachtig werk wist te verwezenlijken, gidsen opleiden om de bezoekers wel degelijk, onze prachtige inrichtingen te laten kennen. Dit zou niet alleen tot de badinrichtingen beperkt blijven, maar de geleide bezoeken zouden zich ook tot andere bezienswaardigheden uitbreiden. (???)

(Het Nieuw Visscherijblad, 11.10.**1946** p 4)

Geleidelijk aan vervangt de Cultuurdienst Oostende de uitlegbordjes aan of bij interessante (erfgoed) locaties (gebouwen, monumenten, …). Daarbij wordt de tekst geactualiseerd, zoals hier aan het Ensorhuis in de Vlaanderenstraat 27: (…) "**Het gerenoveerde Ensorhuis met het aanpalende belevingscentrum heropende op 14 juli 2020. Het belevingscentrum bestaat uit een expositieruimte en 5 interactieve zalen die de leefwereld van baron Ensor op suggestieve wijze oproepen**."

In het Ensor-belevingscentrum wordt hulde gebracht aan de onlangs overleden Oostendse cineast Raoul Servais (1928 - 17.03.2023). In salon 4 kun je – permanent - een geanimeerde kortfilm van Raoul zien waarin hij heeft over het sociaal engagement van James Ensor: anarchisme, socialisme, hypocrisie, natuurbehoud, vissersopstand, dierenwelzijn, erfgoedbelang.

Ontbrak ook in *Het verhaal van Vlaanderen*: **het veen**, dat vanaf de 14de eeuw welvaart bracht, onder meer als brandstof. Herstel het veen, schrijft Hendrik Schoukens (docent milieurecht UG), het kan ons nog diensten bewijzen.(…) **In droge vorm wordt veen turf.** En die turf werd in onze streken massaal ontgonnen in de middeleeuwen. Turf werd op die manier in onze regio's de belangrijkste brandstof. Niet alleen voor de verwarming van huizen, maar ook voor pre-industriële producties, zoals steenbakkerijen, ververijen en brouwerijen. Voor onze welvaart dus. (…) We lijken de cruciale rol van **het veen** wel collectief vergeten in ons - ondertussen drooggelegde, ingepolderde Vlaanderen. Al tijdens de bloeitijd van Brugge, Ieper en Gent, in de 14de eeuw, **waren onze drassige kustgebieden een lucratief wingewest voor turf.** Maar toen Antwerpen de economische fakkel van Brugge overnam, waren ze uitgeput.

https://www.standaard.be/cnt/dmf20230215_98241728

ONDERWEG - PELGRIMEREN IN HET LAND VAN ARNOLDUS EN GODELIEVE

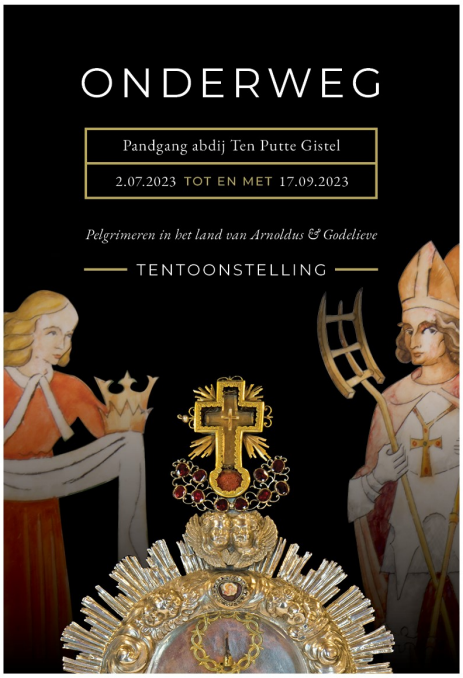

Pelgrimeren behoort tot op vandaag in vele godsdiensten tot een essentieel onderdeel van de geloofsbeleving. Mensen trekken graag naar een bepaald religieus oord om er kracht en genezing te krijgen. In de Rooms-Katholieke godsdienst behoren het Heilig Land, het graf van de apostel Petrus in Rome en Santiago de Compostella in Spanje naast Lourdes tot de bekendste. Nog steeds trekken bedevaarders, avonturiers en toeristen te voet, per fiets of te paard naar Galicië. Nog steeds worden de graven van de martelaren in Rome druk bezocht. Nog steeds vliegen en rijden gelovigen naar het wereldberoemde mariale oord aan de voet de Pyreneeën. Dit zijn luttele voorbeelden. Er zijn uiteraard veel pelgrimsoorden.

Dit was in de middeleeuwen en ruim nadien niet anders. Het hoefde niet altijd zover te zijn. Aken, Scherpenheuvel en Keulen behoorden eveneens tot belangrijke bedevaartsplaatsen. Zelfs dichter bij huis zijn er diverse op te sommen. Daar gingen gelovigen heiligen en hun relieken vereren om meestal hulp bij pijn en ziekte te verkrijgen. Niet noodzakelijk voor zichzelf, vaak ook voor hun vee. Tussen kerken en kloosters bestond een ware wedijver om belangrijke relikwieën te bezitten. Er bestond een ware handel in dit verband; Tevens schrokken geestelijken er niet voor terug om ze gaan stelen. Tot in de negentiende eeuw werden er gretig bijgemaakt. Maar de mens geloofde erin en hoopte op miraculeuze hulp. Om de virtus, de kracht van de relikwie mee te nemen naar huis konden devotionalia worden gekocht: bedevaartvaantjes, medailles, rozenkransen, bidprentjes … Het liefst hadden ze relikwie aangeraakt. Die relikwieën staken meestal in fraaie met (halfedelstenen) opgesmukte (vergulde) schrijnen.
In de Gistelse tentoonstelling worden enkele van die rijven opgesteld. Geografisch werd beperkt tot de streek waar Godelieve en Arnoldus diverse mirakelen deden. Topstukken in deze tentoonstelling zijn naast enkele reliekschrijnen, een passiereliekhouder met het H. Bloed, diverse kruisrelieken en het onlangs verworven mirakelschilderij in verband met Godelieve met de voorstelling van het 'hemd zonder naad'. Allerlei devotionalia zullen het bedevaarten verder illustreren.
Het kader van deze tentoonstelling is de pittoreske Sint-Godelieveabdij. Uitzonderlijk worden de unieke kunstwerken in de schilderachtige pandgang en de kapittelzaal van deze abdij opgesteld. Alleen dit is al de moeite om tijdens de zomermaanden 2023 een bezoek aan deze tentoonstelling te brengen. Een gezond abdijbiertje nadien kan het bezoek mooi afsluiten.

Vanaf **zondag 2 juli tot en met zondag 17 september** (Gesloten van 9 t.e.m.16 augustus)
Bezoekdagen en -uren: dagelijks (met uitzondering woe/zat) vanaf 14.00 tot 17.30 uur

Toegang: a) voor de tentoonstelling: 7,00 euro per persoon (bezoekersgids inbegrepen)
b) voor de tentoonstelling, filmvoorstelling en museum: 9,00 euro per persoon (bezoekersgids inbegrepen) c) enkel film en museum: 3,00 euro
Rondleiding met gids: reservatie via 0479 79 08 89 of info@godelievevangistel.be

Er verschijnt een beknopte catalogus (4,00 euro)

INL. 0479 79 08 89 OF info@godelievevangistel.be / www.godelievevangistel.be/evenementen

ERWIN MAHIEU OVER ‘DE BOOT VAN OOSTENDE’ (1952 > 2022)

Detail van 'Haventafereel met St. Pauls vertrek vanuit Caesarea', Jan Brueghel de Oude, 1596 (Wiki Com.)

Erwin Mahieu (architect & bestuurslid Ter Cuere) heeft samen met archeoloog **Marnix Pieters** voor **‘TESTEREP MAGAZINE’** (van het VLIZ) een bijdrage geschreven over de ‘BOOT VAN OOSTENDE’. (Erwin schreef daarover ook al een bijdrage in Gidsenblad 2022-4, pp.158-160)
Erwin: “In de hoofding van het artikel staat een schilderij van Brueghel waar een ‘Bourgondisch schip’ staat op afgebeeld. Zo zou de ‘boot van Oostende’ er kunnen uitgezien hebben. Na de analyse van de stalen, met o.a. pollenanalyse, komt over een jaar of twee nog een wetenschappelijke uitgave van het archeologisch agentschap.
Je kan je gemakkelijk op dit gratis tijdschrift abonneren via: https://www.vliz.be/testerep/nl.
Onderaan het artikel heb ik de vraag geformuleerd **wie foto’s van de ‘boot’ heeft uit 1952 en wie weet waar het archief van architect Maurice Dinnewet zit.**

EERSTE GRAAFWERKEN GESTART VOOR BELANGRIJKE INVESTERING IN HAVEN OOSTENDE

Op donderdag 6 april 2023 zijn de eerste graafwerken officieel gestart voor een nieuwe loods op de zwaarlastterminal in Haven Oostende. REBO (Renewable Energy Base Oostende) nv heeft beslist om verder te investeren in de uitrol van haar strategie en zal een loods bouwen met een oppervlakte van 6 900 m². Dit komt overeen met de grootte van een voetbalveld.

Sinds de acquisitie in oktober 2019 werd de offshore windterminal geherpositioneerd naar een polyvalente zwaarlastterminal. Deze investering past in de visie dat Haven Oostende en haar dochterondernemingen actief dienen te participeren in de logistieke maritieme keten. Na eerdere acquisitie in 2019 van de resterende 85% van de aandelen zet Haven oostende met REBO nv dus een volgende belangrijke stap in haar aanbod met actieve deelname in de logistieke maritieme keten. REBO investeert ongeveer 3,5 miljoen euro in een loods van 6 900 m² om nog meer trafieken aan te trekken. De gunning van de loods werd toegekend aan Vulsteke Bedrijfsgebouwen uit Kortemark, gespecialiseerd aannemer voor bedrijfsgebouwen en industriebouw.

Het feit dat REBO deze loods in eigen beheer zal uitbaten, garandeert dat moderne logistiek en het hoger belang, met name maximale rotatie van goederen versus louter stockage en optimale planning in het kader van bijvoorbeeld de energietransitie, kan nagestreefd worden. De voltooiing van de bouw van de loods is voorzien voor het derde kwartaal van 2023. (persbericht)

BZIO: HEILZAME WERKING VAN (VERWARMD) ZEEWATER

Het **Belgisch Zee-Instituut voor Orthopedie** (BZIO) is in de volksmond nog steeds bekend als 'den IMBO', het vroegere Instituut Delcroix (= Sanatorium Maritime Saint-Vincent-de-Paul) gesticht in 1897 in de Sportstraat door dokter Delcroix.

In de Krant van West-Vlaanderen editie 06.09.2019 interviewt journalist Hannes Hosten BZIO-hoofdarts dokter Pascal De Neve: “Het heilzaam effect van zeewater”. Een fragment inzake de afgebeeldeT-buis: “Het zeewater wordt met een buis uit zee gepompt. Bij laagtij kan je de buis zien liggen. Bij hoogtij vullen wij een ondergrondse tank met vers water. Dat wordt gezuiverd met zandfilters en wekelijks zijn er staalnames om de kwaliteit van het water te testen. Wij moeten als openbaar zwembad voldoen aan de VLAREM-normen. Het zoutwater vreet wel enorm aan ons materiaal, dat daarom allemaal van inox is gemaakt. Wij kijken uit om het verwarmen op een ecologische manier te doen. We denken eraan aan te sluiten op het warmtenet dat in Oostende wordt aangelegd.”

<<< Sneeuweffect op het Zeeliedenmonument
foto Marc Loy

LEVERANCIER VAN LUCHTKASTELEN: WIE ZOU DAT KUNNEN ZIJN? TIP: PAULUSPLEINTJE ...

UIT LUCIENS PUBLIBOEK1: DE WITTENONNENSTRAAT

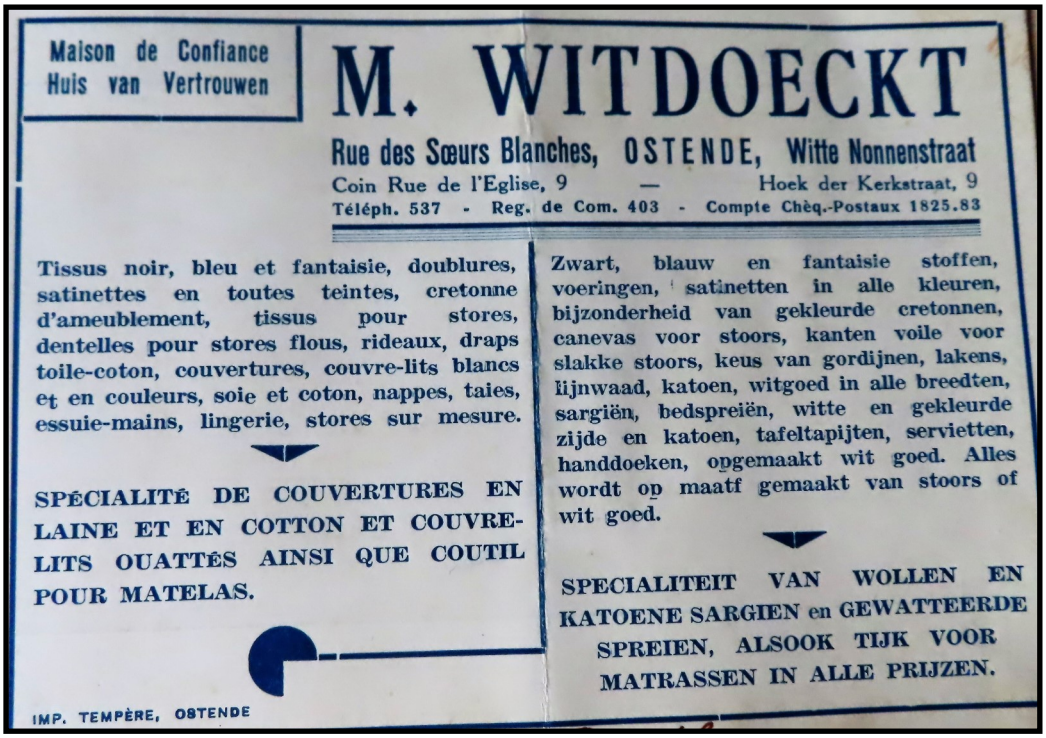

Maison de Confiance
Huis van Vertrouwen

M. WITDOECKT

Rue des Sœurs Blanches, OSTENDE, Witte Nonnenstraat
Coin Rue de l'Eglise, 9 — Hoek der Kerkstraat, 9
Téléph. 537 - Reg. de Com. 403 - Compte Chèq.-Postaux 1825.83

Tissus noir, bleu et fantaisie, doublures, satinettes en toutes teintes, cretonne d'ameublement, tissus pour stores, dentelles pour stores flous, rideaux, draps toile-coton, couvertures, couvre-lits blancs et en couleurs, soie et coton, nappes, taies, essuie-mains, lingerie, stores sur mesure.

SPÉCIALITÉ DE COUVERTURES EN LAINE ET EN COTTON ET COUVRE-LITS OUATTÉS AINSI QUE COUTIL POUR MATELAS.

Zwart, blauw en fantaisie stoffen, voeringen, satinetten in alle kleuren, bijzonderheid van gekleurde cretonnen, canevas voor stoors, kanten voile voor slakke stoors, keus van gordijnen, lakens, lijnwaad, katoen, witgoed in alle breedten, sargiën, bedspreiën, witte en gekleurde zijde en katoen, tafeltapijten, servietten, handdoeken, opgemaakt wit goed. Alles wordt op maatf gemaakt van stoors of wit goed.

SPECIALITEIT VAN WOLLEN EN KATOENE SARGIEN en GEWATTEERDE SPREIEN, ALSOOK TIJK VOOR MATRASSEN IN ALLE PRIJZEN.

IMP. TEMPÈRE, OSTENDE

Voor AL uwe PLAATSINGEN en HERSTELLINGEN van Electriciteit
Wendt U in volle vertrouwen tot het HUIS
MARCEL HUYGHEBAERT
WITTENONNENSTRAAT, 14 OOSTENDE
ALGEMEENE ONDERNEMINGEN
VAN ELEKTRICITEITSWERKEN EN RADIO

VERVOLG UIT LUCIENS PUBLIBOEK1: DE WITTENONNENSTR.

CONSTANT BRYS

AANNEMER VAN ALLE SCHILDERWERKEN

Hout — Marber — Gevels
Reklaamborden, enz. — —

— Allerhande Witselwerken —

Bijzonderheid :
Dichtmaken van Veranda's

diening — Matige prijzen
Verzorgd werk — Spoedige be-

ENTREPRENEUR DE TOUS TRAVAUX DE PEINTURE

Bois — Marbre — Façades
— Enseignes, etc. —

Tous badigeonnages —

Spécialité :
Réparation de Verandahs

Travail soigné — Exécution
rapide — Prix modérés.

38, Witte Nonnenstraat – O(O)STENDE – Rue des Sœurs Blanches, 38

BIJ DEN PELSENMAKER

lucien's publiboek

VANDEN BOSSCHE

Wittenonnenstraat, 40 OOSTENDE Tel. 767

GROOTE KEUS VAN PRACHTIGE VERVOSSEN
—o— RECHTSTREEKS INGEVOERD UIT CANADA —o—
PRIJZEN BUITEN CONCURRENTIE

Kosteloos onderhoud

NOMOTTA
LA LAINE ANTIMITE

LAINES en GROS et en DETAIL

• Nomotta •

LA LAINE ANTIMITE

(Marque déposée)

Maison Ch. HELSMOORTEL

24, Rue des Sœurs Blanches, 24, OSTENDE

TÉL. 410

CHAUSSURES SUR MESURE
Atelier spécial de Réparations en tous genres

Reg. du Comm. Ostende 377
Compte Ch. Post. 2390.26

CHAUSSURES F. COULIER

Maison fondée en 1875

21, RUE DES SŒURS BLANCHES, OSTENDE

Dépositaire des articles du Dr SCHOLL
CHAUSSEUR – ORTHOPÉDISTE – SPÉCIALISTE

Fournisseur agréé de l'Œuvre Nationale des Invalides de la Guerre

---

Geschenken

De beste geldbelegging is den aankoop van DIAMANT.
Wendt U tot een deskundige in de zaak :

PAUL. COSSEY.. 41, Wittenonnenstraat

Voor uwe Dranken, Likeuren, Wijnen, Sigaren en Sigaretten, wendt U in volle vertrouwen tot het gekend huis

DICK SHOP

BIJ RICHARD GLADWISH

WITTE NONNENSTR. 1b, OOSTENDE

Depot van ENGELSCHE PRONOSTIEKEN "LITTLEWOODS"

MARCELS BEELDENWANDELING (aflevering 2)

MARCEL BRAET

Aflevering 1 verscheen in gidsenblad 2023-1 pp. 26-34
Illustraties door redactie.

23 DE ZEE (volksmond: 'DIKKE MATILLE')

Het beeld uit 1954 is van Georges Grard (1901-1984) en behoort oorspronkelijk tot het geheel van Casino-Kursaal kunstwerken. Het lag oorspronkelijk op een sokkel aan de **zeekant** aan de oosthelling van het Kursaal . In 1963 werd het verplaatst naar de esplanade aan het postgebouw, na de verhuis van het 'Bloemenuurwerk' naar het park. Het beeld geeft uitdrukking aan de volheid van het leven, verheerlijkt in een 'vrouwennaakt'. Via de stilering van haar kapsel suggereert Grard de golfslag van de zee. Weetje: het hoofd van het beeld bevindt zich op de parochie St.-Jozef, terwijl de benen tot de parochie St.-Petrus- en Paulus behoren.

24 BORSTBEELD JAMES ENSOR

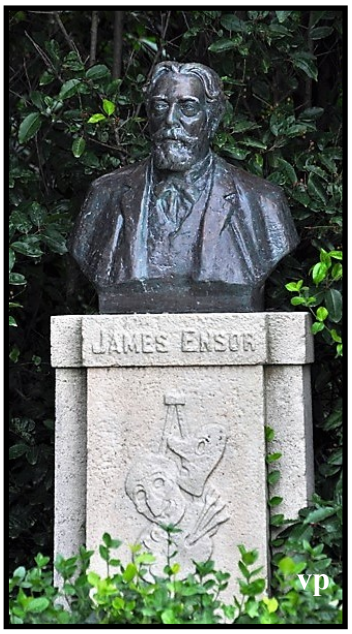

De stad Oostende bestelde dit borstbeeld bij de Brusselse beeldhouwer Edmond De Valériola (1877-1956). Hij maakte vooral portretbustes in realistische stijl. Het beeld is een hulde aan de Oostendse kunstenaar James Ensor n.a.v. zijn benoeming tot 'Baron' in 1929. De marmeren buste werd in 1930 officieel ingehuldigd in de tuinen van het toenmalige Kursaal, in aanwezigheid van Ensor zelf. Na WO II verhuisde het beeld naar het Leopoldpark.

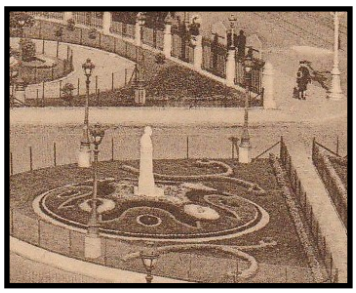

In 1985 werd het borstbeeld vervangen door een bronzen replica van Irenée Duriez. De gehavende marmeren buste kreeg een plaats in het Ensorhuis en verhuisde later naar Mu.ZEE. De dragende art deco-sokkel is nog origineel. Deze bronzen buste stond enige tijd op het terras van de Venetiaanse Gaanderijen.

25 DE LEEUWIN

Dit stenen beeld, ontworpen door kunstenaar Eugène Verboeckhoven, is het oudste beeld in het Leopoldpark. Het is één van de dierenbeelden die in 1888 als decoratie in het park werden geplaatst n.a.v. de organisatie van de 'Internationale tentoonstelling van Openbare Hygiëne en Veiligheid'. De leeuwin houdt haar welp in bescherming en staat voor de veilige moederschoot.
In mei 2003 werd het beeld gerestaureerd en kreeg het opnieuw zijn originele gouden kleur.
Het beeld staat op restanten van de oude vestingmuren.
(zie ook Gidsenblad met diverse artikels over 'De Leeuwin')

26 SORRY

De beeldengroep met bovenaan een Jack Russel Terrier is van Guillaume Bijl (°1946). Bijl is een beeldhouwer en installatiekunstenaar die dit werk maakte in het kader van 'Beaufort 2018'. De stad Oostende heeft dit werk aangekocht en in het Leopoldpark geplaatst.
De hond 'Jack' was een zeer verdienstelijke speurhond bij de Engelse infanterie in WOI. In 1918 is hij echter gesneuveld op het front dicht bij Ieper.

27 DE WIND

Dit beeld van de Oostendenaar Emile Bulcke (1875-1963) is een artistieke ode van de kunstenaar aan zijn dochtertje Dinah, die in 1918 op 13-jarige leeftijd overleed. Bulcke stelt haar voor als een jonge opgroeiende vrouw.
Hij maakte het beeld in 1933 en schonk het in 1955 aan de stad Oostende. Het stond lange tijd op het Vuurkruisenplein aan het stadhuis tot het een vaste stek vond in het Leopoldpark.
Emile Bulcke was een gevarieerd kunstenaar, maar genoot vooral bekendheid als portret-schilder. In de vroege jaren '50 van de vorige eeuw schilderde hij 18 portretten van Oostendse burgemeesters. Deze hangen in de gemeenteraadszaal van het stadhuis.

28 ALLEGORISCHE KOPPEN

Op een Frans gemeentelijk openluchtdepot trof de kunstenaar Leo Copers (°1947) vier koppen aan van beelden die ooit deel uitmaakten van een monument voor de advocatuur.

Copers gaf de koppen een nieuwe rol in zijn kunstwerk. Rechtspraak, Welsprekendheid, Rechtvaardigheid en Geschiedenis kijken elk een andere kant op. Het water reikt hen tot aan de lippen en belet hen om te spreken.

Copers geeft met zijn werk een nieuwe mysterieuze dimensie aan de omgeving en creëert een poëtische ruimte tussen toeschouwer en omgeving.

29 DE ZEEMEERMIN

db

vp

De stad gaf beeldhouwer Willy Kreitz (1903-1982) de opdracht om beelden te maken voor het 'nieuwe' Feest- en Cultuurpaleis. Behalve de figuren van de dierenriem aan het uurwerk op de gevel maakte hij ook het bronzen beeld 'de zeemeermin'. Het werd in 1959 geplaatst op een granieten zuil in het midden van een vijvertje op het binnenplein van het Feest- en Cultuurpaleis. Na de nieuwe bestemming van dit gebouw kwam het beeld in het Leopoldpark terecht. Hij is ook de ontwerper van het Zeeliedenmonument .

30 HOOP

vp

Deze sculptuur is 245 cm hoog, paalvormig en volledig in brons. De Oostendse beeldhouwer Jacky De Maeyer (°1938) stelt de hoop voor als een open cirkel waarvan de twee armen in de lucht reiken. Qua stijl sluit het beeld aan bij zijn bekende totemsculpturen, waarvan een ander voorbeeld te vinden is bij de strooiweide van de begraafplaats in de Stuiverstraat : 'Levensboom'.

31 RUIMTELIJKE ZELFSTANDIGHEID

vp

Het abstracte werk in blauwsteen van Gerard Holmens (1934-1995) bevindt zich aan de achterkant van de parkheuvel in het Leopoldpark. Het beeld dateert van 1962 en is een min of meer bolle vorm met uitsteeksels en contrapunterende inkappingen. Het rust op een vier meter hoge sokkel. In de jaren '60 van de vorige eeuw stond het opgesteld op de Albert-I promenade ter hoogte van 'Petit -Nice' aan de westkant van het kursaal.
Holmens verbeeldt de 'Ruimtelijke Zelfstandigheid' als een in zichzelf gesloten bolle verschijning.

32 HULDE AAN SPILLIAERT

vp

Eveneens een abstract werk van Gerard Holmens (1934-1995). Het is gemaakt van witte Euvillesteen op een arduinen sokkel. Het beeld werd geschonken aan de stad Oostende in 1964 door de VAB/VTB n.a.v. de viering '1000 jaar Oostende.'

Holmens zei over dit beeld : "Het moet in de hoogte gaan; elegant en aristocratisch zijn zoals Spilliaert zelf; er moet eenzaamheid in zitten; sierlijkheid en een zekere koude, die bij nader toekijken warm aandoet".

Holmens werd geboren te Oostende op 29.09.1934 en overleed te Moulins (F) op 04.01.1995.
Hij was een leerling van Zadkine en werd vooral bekend als beeldhouwer. Zijn beeldhouwkunst evolueerde van het figuratieve naar de imaginaire figuratie. Hij streefde vooral naar uiterste soberheid. Zijn werken zijn meestal nogal monumentaal.

33 MENS & TECHNOLOGIE

Dit beeldhouwwerk op het Jan Piersplein is een creatie van Fernand Vanderplancke (°1938).
Het beeld stelt een mens voor die de stap zet naar het nieuwe millennium van de 21ste eeuw. Het kunstwerk stond voorheen bij BASF in Ukkel; het bevat een mechanisme waardoor het draait met de zon, maar dat is niet mee geïnstalleerd in Oostende.

34 PALLAS

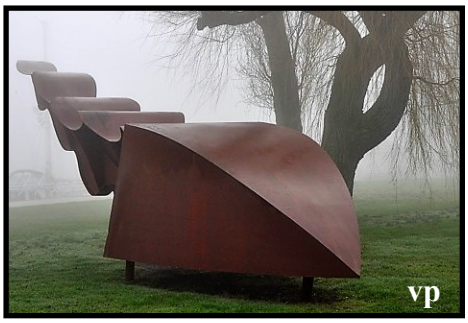

Deze stalen sculptuur van Luk Van Soom (°1956), ook 'een echo van de Noordzeegolven' genoemd, is 12 meter lang en wijst de weg aan tussen de binnenstad en Mu.Zee (voorheen P.M.M.K.). In 1987 koos het museum, na de aankoop, deze plek uit voor het kunstwerk dat een aanzet was voor een beeldenparcours en tevens een soort richtingwijzer. Autobouwer Citroën bestelde dit werk oorspronkelijk voor de autobiënnale van Antwerpen in 1985 om zijn legendarische wagen DS Pallas te promoten.

35 LEVENSRITME

Het stadsbestuur van Oostende kocht het bronzen beeld van Henri Lenaerts (1923-2006) in 1960 om de plantsoenen rond het nieuwe stadhuis te versieren.
De ontspannen en rustende houding van de zittende vrouw staat in contrast met de drukke activiteiten van de personeelsleden die werken in het stadhuis. Henri Lenaerts is naast beeldhouwer ook kunstschilder.

36 ZEILERS OP ZEE

Het Vuurkruisenplein is één van de drukste verkeersknooppunten van Oostende. Na de herinrichting kreeg het plein op 6 december 1996 een nieuw kunstwerk. De stormbestendige zeilen wegen elk een kleine 100 kilo en zijn iets meer dan 3 meter lang. Twee waterpompen zorgen voor golven die de zeilen onder water zetten. De waterstralen worden aangepast aan de windsnelheid. Luc Deschepper (°1956) ontwierp dit inox monument.

37 IKAROS II

Daidalos en zijn zoon Ikaros ontsnappen met vleugels uit vogelveren uit het labyrint. In zijn overmoed vliegt Ikaros, ondanks de waarschuwingen van zijn vader, te dicht bij de zon. Zijn met was bevestigde vleugels laten los en Ikaros stort in de naar hem genoemde zee (de Ikarische Zee = Egeïsche Zee). In een abstracte bronzen sculptuur (°1995) legt Stefaan Depuydt (1937) het idee van een vallende vogel.
Dit kunstwerk staat in het plantsoen tussen de Verenigde Natiënlaan en de Mercatorlaan.

38 WAPENSCHILD

We eindigen zoals we begonnen, bij een kunstwerk van August Michiels. Hij creëerde het Wapenschild in 1962 op de zuidgevel van het stadhuis.

Het prototype van dit wapenschild dateert uit de 16de eeuw.
De keper (omgekeerde V) verwijst naar ridder Wouterman II, schout van 's Heerwoutermansambacht (dat o.a. Zandvoorde, Sint-Katharina en Mariakerke omvatte).
De sleutels verwijzen naar de drie stadspoorten : de Westpoort (of Nieuwpoortse poort), de Kaaipoort (of Brugse poort) en de Noordpoort (of Hulppoort).
Uit de golven rijzen een meerman met sabel en een meermin met spiegel.

Onderaan zien we een anker, een drietand, een visschop en ook het oorlogskruis WO II met palm dat bij K.B. van 27.01.1956 werd toegekend aan de stad Oostende.

BABOR
INSTITUTE
ALLURE

SCHOONHEIDSINSTITUUT

Ann Vanspeybroeck
Jozef II-straat 38
8400 Oostende

059 70 00 02
www.allurebabor.be
allure_baborinstitute
Allure Babor institute

Geniet van het moment, geniet van wie je bent - onze passie, ons vak

Ondertussen zijn we al 15 jaar een gevestigde waarde in Oostende, met vernieuwde behandelingen nieuwe technieken proberen we steeds up-to-date te zijn.

We staan voor **huidverbetering** in een ontspannen omgeving. Uiterst professionele behandelingen met een zichtbaar resultaat, dit in samenwerking met het merk BABOR. Hier kun je op adem komen en tijd nemen voor jezelf.

Wij geven graag onze kennis door en begeleiden je in de zoektocht naar de ideale producten en behandeling van 'JOUW huid'. Wij bieden ook alle klassieke behandelingen aan, suikerontharing en het allernieuwste is **dermaplaning.**
Ook kun je een behandeling in duo boeken, wij beschikken over een hele mooie duocabine.

Wij kijken ernaar uit om je binnenkort te verzorgen. WELKOM

OVER JOHAN TAHON EN DE KUSTREGIO

KUNST IN DE NATUUR, WAARDEVOL OF OVERBODIGE LUXE?

JAN SEYS

De publieke ruimten in straten, pleinen, openbare gebouwen worden almaar meer het terrein van de kunst. Heeft kunst een plek in de natuur, in de duinen, in een bos? Op het eerste gezicht zou je zeggen: "Natuurlijk niet, want kunst is cultuur, kunst is mensenwerk". Maar onze natuurgebieden zijn vaak ook mensenwerk en worden beheerd door vele vrijwilligers. Ook onze natuur is mensenwerk. Dus… Misschien kan kunst dan toch wel een plaats krijgen in een natuurlijke omgeving? Met die vraag in mijn achterhoofd wandel of fiets ik door Oostende. Beelden en Beaufort-kunstwerken sieren onze kuststreek, onze publieke ruimten en blijven ons keer op keer verrassen.

Een opvallend voorbeeld van kunst in de natuur is het werk **'ZON - anima-animus'** van Johan Tahon midden in het 'Spiegelmeer' in het Maria-Hendrikapark. Het sculptuur verrijst subtiel uit het water, de wolken omhelzend, de zon op het hoofd, de blik voor eeuwig naar de hemel gericht. Het beeld verwijst ook naar een Jungiaans archetype van de mens. Is het een beeld van een man of een vrouw? Schuilt in iedere man niet een beetje vrouw of is het omgekeerd? Zo'n beeld doet je nadenken, niet?

Maar wie is Johan Tahon? JOHAN TAHON is een veelzijdige beeldhouwer. Hij is afkomstig van Menen (°1965), zoon van een schooldirecteur en kleinzoon van een Oostendse visser. Dit is de link met Oostende. Tahon groeide op in een toxisch milieu met drankmisbruik en gezinsgeweld maar hij kon zijn talent laten ontwikkelen in de Academie van Menen en later op de hogeschool van het KASK in Gent. Hij woont momenteel in de Zwalmstreek (Sint-Denijs-Boekel) en heeft een atelier in Turkije. Zijn beelden worden als volgt getypeerd: licht en duister, eenvoud en mysterie, vrijheid en verknooptheid, hemel en hel, poëzie en metaal. Tahon werkte in het begin vaak met gips en pleister en raakte bekend met langbenige reuzen, veelal kwetsbare figuren. Hij werkt naast gips ook met/in keramiek en brons.

Voor Oostende en voor de eerste Beaufort-triënnale in 2003, het driejaarlijks kunstfestival aan de Belgische kust, maakte hij het **beeld V(enus).hill**. Het stond toen opgesteld nabij het Oosterstaketsel in Oostende met zicht op zee. Het negen meter hoge beeld heeft drie benen en twee armen. Boven houden de twee armen het hoofd van een man/vrouw vast. Het geheel is van polyester met een geraamte van inox.

Na Beaufort 2003 was V(enus).Hill te koop. Oostende toonde geen interesse, maar Toerisme Vlaanderen wel. Het beeld werd verplaatst naar het Heuvelland in Kemmel. Sinds de heraanleg in 2021 van het kruispunt aan de voet van de Kemmelberg tussen de Lork en de Commandobunker wordt het kunstwerk V(enus).hill weer duidelijker zichtbaar.

Het beeld staat op het hoogste stukje grond van onze provincie West-Vlaanderen. Met zijn negen meter torent V(enus).hill uit boven het struikgewas en kan door wandelaars van heel ver worden opgemerkt. Een baken in het landschap.

Wat valt nu van dat beeld zelf te zeggen?

Sommigen vinden het intrigerend, anderen vinden het ronduit lelijk. Minstens nodigt het uit tot stilte en nadenken. De drie ranke benen torsen een klein lijf van waaruit twee ranke armen een hoofd vasthouden. Het lijkt een reus-mens in stukken. De kunstenaar is in die periode de brokstukken van zijn leven nog aaneen aan het lijmen. Voor Tahon is de mens een rationeel wezen dat emotioneel vaak in de knoop ligt. De twee uitgestoken armen houden voorzichtig het hoofd vast. Je zou enige zorgzaamheid in dit beeld kunnen zien. Het hoofd krijgt steun en kijkt uit op een prachtig landschap.

Nog een band van Johan Tahon met de zee?

In november 1943 - midden Tweede Wereldoorlog - voer een vissersboot de haven van Oostende uit. Even later botste ze op een losgeslagen Duitse mijn. De boot explodeerde. Aan boord waren zijn overgrootvader Lodewijk Tahon, 51 jaar en Marcel Vilain, 36 jaar. Samen eindigden ze in een zeemansgraf.

Walter Vilain (1938-2019) was Marcels zoon en beeldend kunstenaar, dichter en componist aan onze Westkust. Dit inspireerde Johan Tahon om met wrakhout een kunstwerk te maken van zijn overgrootvader en Marcel Vilain.

In 1995 wordt Tahon ontdekt door kunstpaus Jan Hoet die hem binnenhaalt in het S.M.A.K. en hem een forum biedt voor zijn beginnend werk. Inmiddels is Johan Tahon een grote meneer geworden in de kunstwereld. Hij stelde tentoon in Shanghai, Los Angeles, Amsterdam, Den Haag, Rome …

In 2019 kreeg hij op zijn overzichtstentoonstelling in Oudenaarde bezoek van Koning Filip en in Rome mocht hij persoonlijk Paus Franciscus 'Metanoia' overhandigen, een Tahon die in Rome rondreisde tijdens de jaarlijkse herdenking van Ignatius van Loyola en nu een definitieve plek heeft op de hoofdzetel der Jezuïeten.

In diezelfde periode exposeerde Tahon in Maastricht waarbij zijn werken werden aangevuld door gedichten van Till Lindeman. Jawel, de frontman en zanger van **Rammstein** die in de zomer van 2022 niet onopgemerkt neerstreek in Oostende voor een concert aan de Duinkerksesteenweg.

Als je het mij vraagt: kunst is geen overbodige luxe in de natuur en bij uitbreiding in de publieke ruimte maar een zegen voor de stad en voor wie er zich voor open stelt. Kunst prikkelt je verbeelding, relativeert, roept emoties op… en midden de natuur worden kunstwerken nog verhevigd.

REIZEN
AZURIET
UW REIS-ONZE PASSIE

Van Iseghemlaan 108
Oostende

info@azuriet.be

059 51 49 51

www.azuriet.be

Toope

Toope

Groentenmarkt 11, 8400 Oostende
T 059 40 31 06 · M **0468 48 56 70** · toope1@telenet.be
Di & Woe gesloten · · **www.bistro-toope.be**
BTW BE0715.482.985

Ontbijt · Lunch · Tea-Room · Feest- en vergaderzaal

OOSTENDE: DUITSE ZEPPELINAANVAL IN DE NACHT VAN 24/25 september 1914 om 23:15 uur

GEORGES RUYS

Tijdens de slag om Luik van 5 augustus tot 16 augustus 1914 werd die stad op 9 augustus zwaar gebombardeerd door een Duitse Zeppelin.
Een unicum in de oorlogsvoering. Om die reden werd men overal in het land bijzonder waakzaam voor het nieuw gevaar uit de lucht.
Die nacht van donderdag 24 op vrijdag 25 september 1914, was een maanverlichte herfstnacht. In de late avond werd een Zeppelin met gedoofde lichten over België gesignaleerd. De steden Gent en Brugge werden gewaarschuwd waarop de overheid direct alarm sloeg en alle lichten in die steden liet doven.
Over Geraardsbergen vloog het luchtschip in rechte lijn naar Tielt en zette door naar de kustrichting. Even voor 23:00 uur werd het gevaarte dat richting Oostende vloog boven Torhout opgemerkt. Te Leffinge werd alarm geslagen door een daar opgestelde artilleriepost. Van die plaats probeerden ze om hun troepen in Oostende te alarmeren, tevergeefs want een defect aan de telefoonverbinding belette hen alle contact.
Het luchtschip stond onder het bevel van Oblt z.S. Werner Peterson en was vergezeld van één Duits verkenningsvliegtuig.

Totaal onverwacht, kort voor middernacht, hoorde men over de stad het gebrul van de motoren in de lucht en werden hier de eerste bommen door deze zeppelin de LZ 25 - ZIX uit Dusseldorf.(*) geworpen.
De luchtreus wierp een eerste bom op de 'cierk', de vismijn (toen gelegen tussen de huidige ligplaats van de 'Amandine' en het tij-en strandingsdok - nu het Montgomerydok).
Er was veel schade aan de bureaus van de firma Willems en aan de omliggende lokalen.
De volgende bom viel een paar minuten later, tussen de nieuwe Zeestatie en de Graaf de Smet de Naeyerbruggen naast de spoorlijnen. Even verderop lagen in het dok twee schepen de 'l'Avenir' en de 'Justina Maria'. De romp van beide schepen werd op verschillende plaatsen doorboord door stukken schrapnels. Binnen een afstand van 200 meter van de inslag waren alle ruiten aan diggelen gesprongen. Er waren gaten geslagen in de muren van het nabijgelegen slachthuis en de meeste vensters van de treinrijtuigen die in het station stonden waren stuk. De draden van telefoon en elektriciteit waren afgerukt.
De zeppelin nam een bocht, vloog naar de vuurtoren toe en keerde terug richting stad.
Enkele minuten later werd een derde bom geworpen, nu tussen de rails van de spoorweg, tussen de Graaf de Smet de Naeyerbruggen en het wagondepot. De rails werden een meter in de grond geduwd. Een vierde bom viel naast de duiker achter het paviljoen van Armenonville in het Maria -Hendrikapark.
Daar was een diepe put geslagen en de zuilstenen van de duiker waren een meter verplaatst. Voor het Laiterietje lagen grote stukken ijzer. Een vijfde bom viel in de havengeul zonder schade toe te brengen. Het gevaarte trok daarna richting zeegat en verdween in de nacht over zee.

Gedurende de hele tijd van het bombardement werd de stad vanuit de lucht schrikbarend verlicht door de enorme zoeklichten van de zeppelin. De meeste Oostendenaars waren gealarmeerd door de zware inslagen en stonden buiten in de nacht, onder het angstzweet de weg van de luchtreus te volgen. Volgens de route en de bommenlijn kan men veronderstellen dat de beoogde doelwitten waren: de nieuwe Zeestatie *(die pas geopend was in 1913)*, de beide de Smet de Naeyerbruggen, de kazerne en de spoorweg tussen Oostende en Brugge.
De bommen die uitgeworpen werden, wogen elk 122 kg. Ze hadden een hoogte van 87 cm en een diameter van 21 cm. Gelukkig vielen er geen dodelijke slachtoffers of gekwetsten. Le Littoral bericht dat één hangaar vernield en een hond gedood werd.

Bij bevel van de militaire gouverneur werd de openbare verlichting in Oostende vanaf 27 september om 21:00 uur gedoofd.

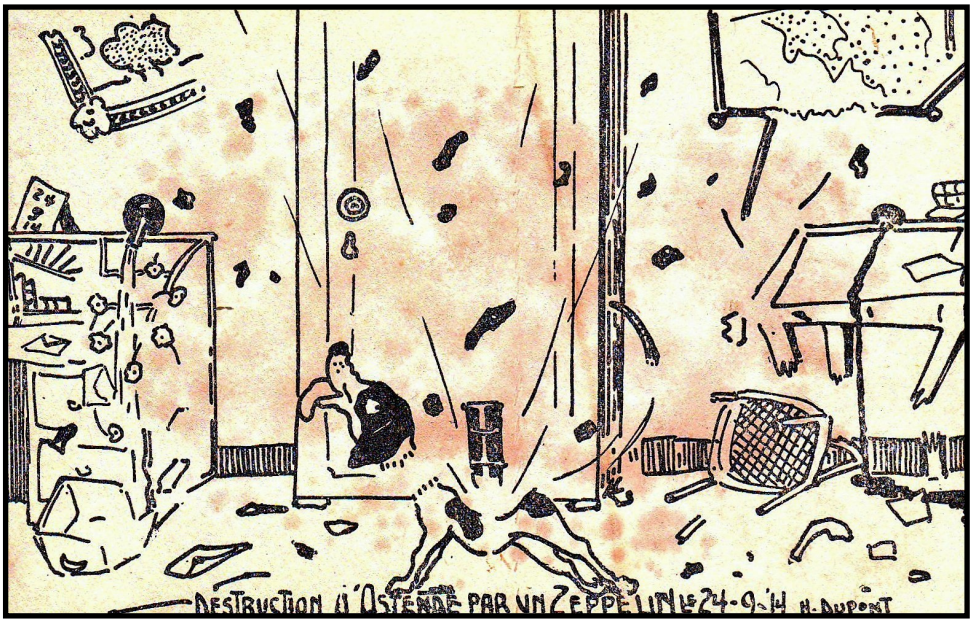

De Zeppelin te Oostende

Niet drie, maar vier bommen werden door den Zeppelin geworpen. Aan het «Bois de Boulogne» had de eerste bom een grooten put gemaakt. Een tweede, die ook in de aarde terecht kwam, had dezelfde uitwerksels. Een derde die op de kasseien viel, moet een oorverdoovenden slag teweeggebracht hebben.

Op honderd meter in den omtrek zijn al de ruiten verbrijzeld en eenige wagons werden beschadigd. De vierde bom maakte de grootste verwoestingen. Zij viel op de vischmijn in de bureelen van heer Willems, vischhandelaar. De bom kwam door het dak en viel op een brandkast die geheel verbrijzeld werd en waarvan de stukken in alle richtingen rondvlogen. Daarna maakte de bom in de bureelen nog een holte van twee meter in den vloer. Geheel de inboedel werd 't onderste boden geworpen, alleen een Christusbeeld onper een glazen stulp op een klein houten schouwken bleef onaangeeoerd.

De bom die op het Boulogneboschi gevallen is, nabij de Reinigheidsinrichting, maakte een put van 6 meter eoorsnee op 2 meter diepte. De ontploffing was zoo geweldig dat gansch de omtrek bezaaid is met uitgerukte boompjes en afgebroken takkec.

Vele Oostendenaars beweren zelfs zeer duidelijk vijf ontploffingen te hebben gehoord, doch van de leatste bom geen spoor. Misschien viel zij in 't water der dokken. Volgens anderen was het luchtschip voorafgegaan van een vliegtuig, dat het de noodige aan-duidingen zou verschaffen.

Het Morgenblad 14 september 1927

Wat de bommen juist uitwerkten

25 Sept. — De eerste bom viel op de de Smet de Naeyer brug, welke zich aan den aanvang van den steenweg naar Blankenberghe bevindt. Aan het Boulogneboschi viel eene tweede in het bassin. De derde kwam in de mijn terecht in het vertrekje dat vischhandelaar Willems tot zijn kantoor heeft ingericht.

Het heele gebouwtje werd vernield. Het brandkoffer werd een meter diep in den grond gestompt. De waakhond schoot er het leven bij in. De bom sloeg groote gaten en reten in de muren. Al de vensters uit de belendende huizenrij liggen in gruis. De telefoondraden liggen op eene verre uitgestrektheid ten gronde. Zoodra de slagen vernomen werden, draaide men al de lichten uit.

De Legerbode 14 september 1927

Bronnen
Vleugels boven Oostende / Major -Vanthomme
1914-1918 Oostende onder de Duitsche Bezetting / Elleboudt -Lefevre
Heemkring 'tSchorre Stene Jg1985 en Jg-1986 (geeft 23 sept aan) /
Luchtoorlog boven Belgie 1914 Van Antwerpen tot de zee / Deneckere
(geeft melding van een zesde bom die door het dak van de vismijn zou zijn geslagen) /
Geschiedenis v.e. parochie te Oostende Sinte Catherina /V. Damme-Dreesen
L'Echo d'Ostende 250914 en de Edition Speciale 260914
Le Littoral 30091914
De Legerbode 1409267
Het Morgenblad 140927

(*) Gegevens van de LZ 25 – ZIX
Lengte: 158 m
Diameter: 14,86 m
Volume: 22.470 m³
Max snelheid 22,5m/sec ca 81 km/u
Aandrijving: 3 Maybach motoren van 210 PK

De LZ 25 - ZIX werd gebouwd voor de wereldoorlog en was de eerste zeppelin met vereenvoudigde besturing. Het luchtschip voerde zijn eerste vlucht uit op 29 juli 1914.
Het werd gebruikt voor verkenningsvluchten en bomaanvallen in Noord-Frankrijk.

Nadat het een paar vluchten boven België, waaronder deze te Oostende, had uitgevoerd werd het op 8 oktober 1914 nauwelijks 13 dagen na de aanval op
Oostende in zijn loods te Düsseldorf door een Engelse bommenwerper, een Sopwith Tabloid, die te Antwerpen was opgestegen, vernietigd.

MORDAN

Bioshop Mordan
Torhoutsesteenweg 497
8400 Oostende
Tel: 059 70 05 50
Fax: 059 70 05 55

e-mail:hans@natuurwinkelmordan.be
Openingsuren:
Open elke dag van 9u tot 18u doorlopend.
Gesloten op zon- en feestdagen.

BIO SHOP

De Natuurlijkste zaak van de kust!

GREEN SLEEP

100% "NATUURLIJK" SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Green Sleep

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.
Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)
Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.
150 kruidenpreparaten uit eigen labo!
DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

FELIX NUSSBAUM: VISMARKT 1936

DIRK BEIRENS

‘Fischmarkt’ (‘Fischfrau am Hafen’) sgniert und datiert: Felix Nussbaum 1936
Osnabrück, Felix-Nussbaum-Haus – Leihgabe der Niedersächsischen Sparkassenstiftung

Eén van de wandelingen die ik het liefst begeleid is de Visserskaaiwandeling omdat er op een relatief korte afstand zoveel interessante items te zien, te tonen en te duiden zijn. Bovendien verwijzen op het parcours monumenten, gebouwen én kunstwerken naar het alledaagse leven maar ook naar illustere personen en ‘getekende’ periodes uit de nabije of verre geschiedenis: de Visserskaai doorheen de eeuwen, de Vissersopstand, de belle époque en de invloed van het koningshuis, WOII, de IJslandvaart en de Kustvisserij, het oude Visserskwartier en de visstalletjes, het zicht op de Oosteroever met vuurtoren en nieuwbouw, wat er overblijft van de ‘culinaire kilometer’, ooit een ‘pseudoniem’ van de Visserskaai, de werkzaamheden in het kader van de blue energy, de kustverdediging en de festivals. De lijst is niet-limitatief.

Julius Collen Turner, Vismarkt te Oostende (1939), pastel op papier.
Zicht vanuit de Sint-Franciscusstraat, rechts Bonenstraat en links Kadzandstraat. Voleinding afbraak vismarkt en kleine middenhuisjes in 1954. Een afbeelding van dit werk kun je zien aan de rechterzijkant van de huidige vismarkt (= vistrap) op de Visserskaai.
Het gebouw links met witte of ivoorkleurige faiencestenen is er nog altijd.

Bereik je de 'Vistrap' vanuit het station dan merk je misschien een afbeelding van de kleurtekening '**De vismarkt aan de Bonenstraat in Oostende'** aan de zijkant van het gebouw. Het is een werk van **Julius Collen-Turner** uit 1939. Hij verlaat zoals zovelen Nazi-Duitsland in 1936 en komt terecht in Oostende, de stad van zijn vrouw. Maar in mei 1940 wordt hij als Duitser opgepakt en gedeporteerd naar een Zuid-Frans interneringskamp. Dat laatste overkomt ook kunstenaar Felix Nussbaum (Osnabrück 1904-1944 Auschwitz-Birkenau). Nussbaum had wat met Oostende. Hij bezocht de stad in 1928, bewonderde Ensor en maakte er naar eigen zeggen "… een groot aantal mijner beste tekeningen". Hij zuigt als het ware het macabere en de maskertaferelen bij Ensor op. In 1935 belandt hij "an einem stürmischen Februartag" samen met zijn vrouw Felka Platek vanuit Parijs terug in zijn vertrouwde (en relatief goedkope) Oostende, maar nu als exilkunstenaar. Hij houdt van de zee en de haven waar de "Seewind die freien Wimpel an hundert Schiffsmasten gleichzeitig flattern liess". Het echtpaar huurt een kamer op de Christinahelling en Felix werkt verder. **Angst en beklemming** zijn zo van zijn gouaches af te lezen, hoewel hij die ook soms met humor probeert te relativeren. Felix en Felka blijven in Oostende tot september 1937. Op 6 oktober trouwen ze in Brussel. Na zijn internering in Zuid-Frankrijk kan Felix Nussbaum in de zomer van 1940 naar Brussel terugkeren waar hij met Felka onderduikt. Felix verbergt heel wat van zijn kunstwerken bij vrienden. Op 20 juni 1944 wordt het echtpaar opgepakt en op 31 juli 1944 worden ze vanuit Mechelen met het laatste transport naar Auschwitz getransporteerd… een zekere dood tegemoet.

Het hier afgebeelde olieverfschilderij **'Vismarkt' (1936 of 1937, olie op triplex 50,8 x 65,4 cm)** ook wel betiteld 'Vissersvrouw aan de haven' van de Duitse (exil-)kunstenaar Felix Nussbaum zag ik in het echt in het Felix Nussbaum-huis (1998, met uitbreiding 2011) in Osnabrück in november 2021. De architect is Daniel Libeskind die ook de nieuwe vleugel van het Joods Museum in Berlijn (2001) ontwierp. Hij noemde zijn creatie in Osnabrück 'Museum zonder uitgang', vermoedelijk een verwijzing naar Nussbaums jarenlange vlucht en uiteindelijk zijn uitzichtloze levenstoestand nadat hij de eerste keer opgepakt werd. En dat gevoel krijg je wel als je erin ronddoolt: onverwachte kruispunten, bevangen ruimtes, scherpe hoeken, hoge betonnen wanden en doodlopende gangen.

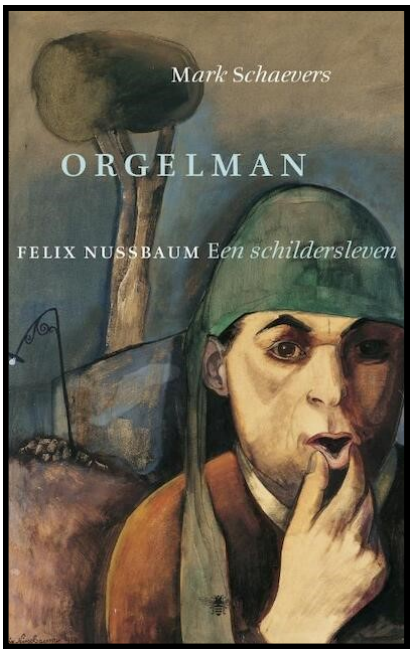

Ik wou al lang dat museum in Nussbaums geboortestad bezoeken na het lezen van **'Orgelman, Felix Nussbaum, een schildersleven'** van Mark Schaevers, bekroond met de Gouden Boekenuil 2015. Een heel hoofdstuk (pp.133-170) is aan Oostende gewijd. Mark Schaevers stelt vast dat "Hij zijn kleuren nooit laat schreeuwen maar in Oostende gebruikt hij wel een heel somber palet: veel grijs, bruin en oker. (…) Boten en masten domineren zijn Oostends werk. (…) Hij is niet de man van de marines, maar van de havengezichten; hij schilderde er tientallen." Daarbij viel zijn oog op visserstypes, droogvis, netten en bolders.

Het schilderij **'Vismarkt'** is precies in tweeën verdeeld met rechts de egale witte logementshuizen met rokende schoorstenen en boven de horecaluifels zwarte vlaggen; het eindeloze perspectief van de Visserskaai en de lege viskarren. Links staat prominent het droogrek met overgrote nog bloederige pladijs(?) exemplaren. Daarnaast nietig maar toch opvallend, de ineengedoken zwarte vissersvrouw met uitgelopen zwartomrande ogen, precies geankerd op de kaai met bolderbenen: aan het wachten (op klanten?) komt geen einde. Of wacht ze op de onvermijdelijke dood die iedereen mee neemt? Achter haar de rij verlichtingspalen, enkele masten, een consument of visser. Die oranjekleuren in de vissen, karren en luifels zijn als lichtpunten in een zwaar geladen atmosfeer.

Maar hoe kan je dit werk interpreteren? In Eva Berger e.a., **FELIX NUSSBAUM, Verfemte Kunst, Exilkunst, Widerstandskunst**, vierde herwerkte en uitgebreide uitgave 2007 op blz. 238 ziet een auteur in deze 'Vismarkt' het volgende: "Nussbaum neemt de **metafoor van het hopeloze wachten (in een desolate omgeving) weer op in een havenbeeld dat veel duidelijker verwijst naar zijn emigrantensituatie**." Dat kan als je ook ander werk uit zijn Oostendse periode beschouwt en zwarte vlaggen duiken geregeld op in zijn werk. Maar in juni 1936 waren er stakingen in heel Europa en ook in België met Antwerpen als brandpunt. In Oostende volgden de havenarbeiders en die van de UCB-fabriek; maar ook de cafébedienden en het hotelpersoneel staakten voor een beter loon. Kunnen die zwarte vlaggen ook daarnaar verwijzen? Zo juist voor het Oostendse zomerseizoen moest beginnen … geen volk: leegte en wachten? De invloed van de metafysische kunst van Giorgio De Chirico is in heel wat van zijn werk sterk aanwezig en Nussbaum hoeft daar niet altijd voor vreemde objecten te combineren.

Prachtige kleurrijke stillevens, heel aparte sprekende (zelf)portretten, haven- en kustgezichten, surrealistische taferelen, mysterieuze maskerades, wrang-tragische uitbeeldingen van vervolging en dood, de mens in zijn diepste zijn …Wat ben ik blij dat veel werk van Nussbaum gespaard bleef en graag suggereer ik de lezers van Pro Luce om het Felix-Nussbaum-Haus in Osnabrück te bezoeken. And by the way in Osnabrück kun je ook een hele week gevuld krijgen, zeker als je ook van fietsen houdt.

100 JAAR AANVOER NAAR EN DISTRIBUTIE IN OOSTENDE VAN HET BOCQWATER 1923 - 2023

DIRK BEIRENS i.s.m. ERWIN MAHIEU voor de expo **H2Oostende**
(Venetiaanse Galerijen 2004-2005)

Het is er nooit van gekomen, maar eigenlijk hadden Erwin en ikzelf alle materiaal voorhanden om bij de hogervermelde tentoonstelling een mooi geïllustreerde brochure samen te stellen. Onderstaande tekst is gelinkt aan de tentoonstelling met als belangrijkste bron voor deze bijdrage: VAN-DENAUWEELE, A., Gas, elektriciteit en water te Oostende, EBES-stadsdiensten, Oostende, 1982.

"Je félicite la ville d'Ostende de la bonne résolution qu'elle a prise dernièrement. Je veux parler du **projet de distribution d'eau potable** qu'elle vient de voter. C'est une bien bonne et salutaire résolution et j'espère qu'elle aura une prompte exécution." (Leopold II 04.09.1905)

Tussen de stad Oostende en de Brusselse Compagnie Intercommunale des Eaux (C.I.B.E.) werd in 1905 een overeenkomst gesloten, waarbij de C.I.B.E gedurende 30 jaar drinkwater aan de stad zou leveren.
De werken voor de aanvoer van het water werden opgestart maar in 1914 door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog al weer stilgelegd.
Op 16 juni 1919 onderhandelden stad en C.I.B.E opnieuw. De werken konden worden voortgezet door de stichting van de « Tusschengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeeling » (TMVW), waarvan de statuten (standregelen) goedgekeurd werden in de gemeenteraadszitting van 16 oktober 1922.

Het water opgevangen in de bekkens van de Bocq en de Hoyoux moesten alle waarborgen bieden aangaande hygiëne. De aanvoerleiding voor water uit de kolenkalklagen in Modave (tussen Hoei en Barvaux) naar Oostende was de langste van België: ongeveer 230 km. De gebruikte buizen waren van het type « Bonna »(naam van de uitvinder) en vervaardigd van siderocement, dit is beton met een stalen kernplaat. De aanvoerleiding van Ukkel naar Oostende had een diameter van één meter en een lengte van 131 km. Ze deed Brugge aan en had een aftakking naar Blankenberge.

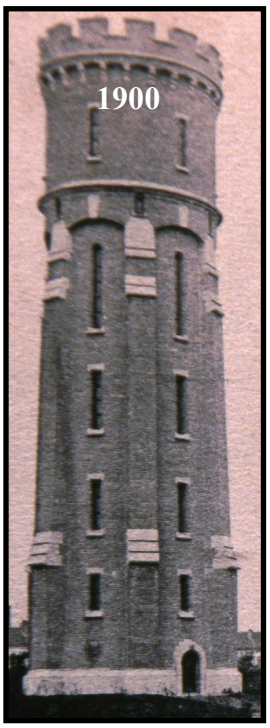

Op dinsdag 1 mei 1923 was het zover: «**Om 16 uur kwam het drinkwater in de leidingen tot aan de voet van het waterkasteel (1900)**. De pressing op dat ogenblik was van 9 en woensdag van 9,5 atmosfeer; 5 atmosfeer was genoeg om het water, zonder pompen, tot in de kuip van het water-gesticht te brengen. Op woensdag om 15 uur en 12 minuten openden werknemers de sluis en het water spoot tot in de kuip. Dit gebeurde in aanwezigheid van de heren Moreaux, burgemeester, Elleboudt, schepen, Thone, secretaris, Everaert en Van de Winckel, ingenieurs.»

Op 23 september 1923 werd dan de aanvoer van drinkbaar water in Oostende plechtig ingehuldigd. Het verslag daarvan werd aan de voet van de watertoren ingemetseld achter de steen (zie foto op volgend blz.) die vaak ten onrechte als de 'eerste steen' van de watertoren wordt beschouwd.

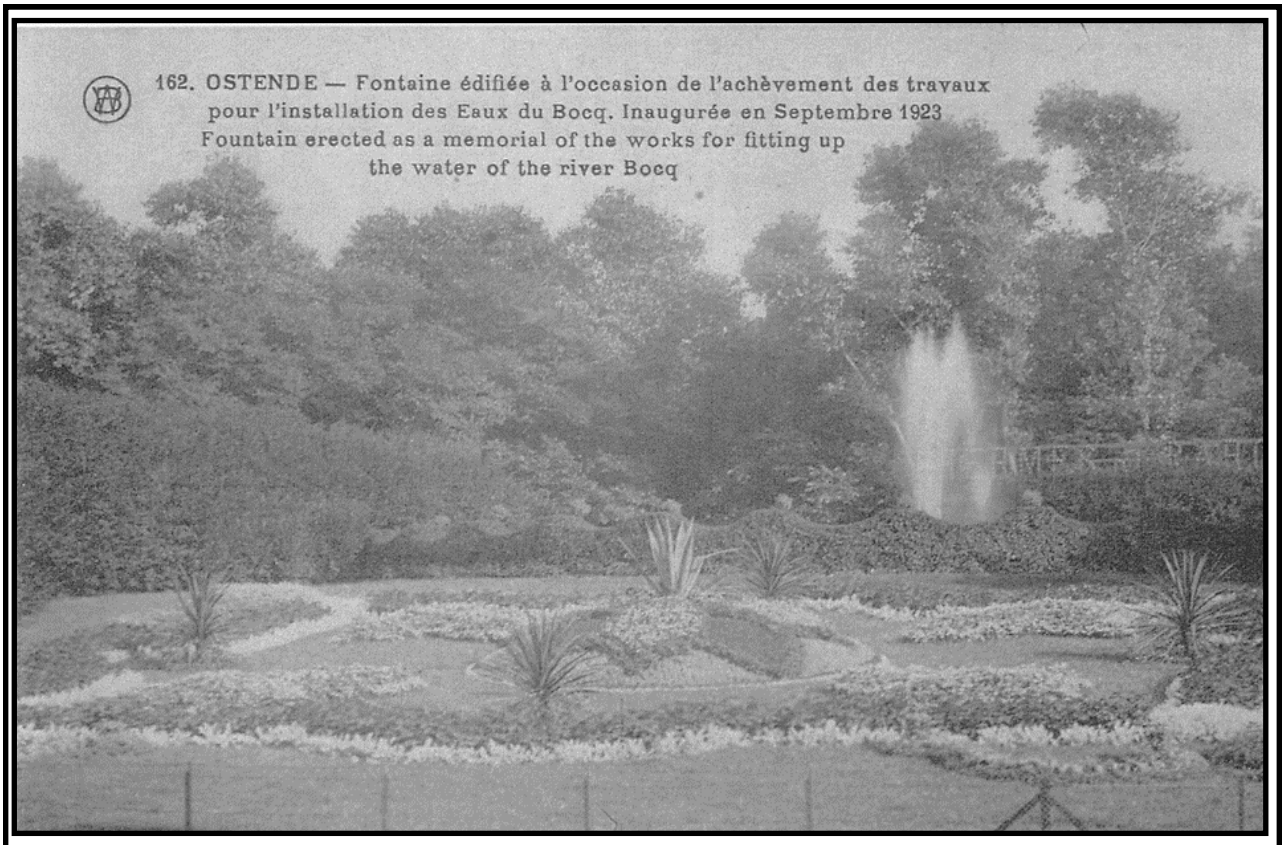

Fontein opgericht ter gelegenheid van de beëindiging van de werken voor de installatie die het Bocq-water ontving. Inhuldiging op 23 september 1923.
Ze bevond zich op het einde van de toenmalige Leopoldlaan, tussen Casino-Kursaal en begin Leopoldpark, ongeveer ter hoogte nu van de ligplaats van het beeld 'De Zee' (Dikke Matille). Ze verdween in de jaren 1950 bij de doortrekking van de auto(snel)weg tot voor het Casino-Kursaal

Geen water op de menukaart van het Kursaalrestaurant tijdens de feestmaaltijd in 1923, wel wijnen : Pommard 1911 en Montebello brut 1915 frappé.
In 1938 werd door de stad Oostende en TMVW een nieuwe overeenkomst gesloten ter vervanging van het contract van 6 november 1923.

Door de gemeentefusies van de jaren zeventig ontstond de situatie dat twee maatschappijen instaan voor de drinkwaterlevering in Oostende : de Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Watervoorziening (TMVW) bedeelt het uitgebreide centrum van Oostende en de
Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) bedeelt de deelgemeenten Stene, Zandvoorde.

TMVW werd Farys in 2014; de VMW in 2013 DE WATERGROEP.

db

VENNOOTSCHAP VOOR DE BOUW VAN ARBEIDERSWONINGEN IN OOSTENDE 11.03.1897

DIRK BEIRENS

Uit de historische tekst (zie verwijzing archief op het einde van deze bijdrage) over de evolutie van Oostende in de 19de – begin 20ste eeuw citeer ik de volgende twee fragmenten. **Daarin focus ik op het plan om 'goedkope arbeiderswoningen' te bouwen.**

1 Op 20 maart 1865 deelde baron Chazal, minister van Oorlog, aan de senaat mee dat de stad Oostende van haar vestingfunctie ontheven werd. Hierdoor was het niet langer nodig dat de havenstad door een kluwen van vestingen omgeven werd. En aangezien de stad op toeristisch vlak meer en meer aan belang won, was het in haar voordeel om zich zo snel mogelijk van de vestingen te ontdoen. Dit gebeurde tussen 1865 en 1875. Eén van de argumenten daarvoor was: in Oostende bleek het aantal gemeubelde appartementen en kamers voor de toeristen ieder jaar weer ontoereikend te zijn, met het gevolg dat de huurprijzen de pan uitrezen. En ook dat had gevolgen: **de 'arbeidersbevolking' vond immers geen ongemeubelde kamers meer aan een schappelijke prijs of in een hygiënisch verantwoorde omgeving**. Bovendien konden andere kuststeden, zoals Blankenberge en Heist aan de oostkant en Mariakerke en Nieuwpoort aan de westkant, wél hun toeristische infrastructuur uitbreiden langs de zeedijk.

2 L. Crépin (in dienst van de overheid), wou de stad in twee opeenvolgende fasen vergroten en verbeteren : in een eerste fase zou vooral de badstad verder ontwikkeld worden, terwijl er in een **tweede fase gewerkt zou worden aan de commerciële en industriële havenstad**: ten westen van het derde bassin werd er een scheepswerf en een **wijk met goedkope arbeiderswoningen gepland**, terwijl er een industriezone op het Hazegras zou komen en een verdere uitbouw van de haven langs het kanaal Oostende-Brugge. Tussen 1874 en 1909 heeft Leopold II veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van de verschillende zones, maar de industriële zone, voorzien vanaf 1898, zou er pas ná de Eerste Wereldoorlog komen (P. LOMBAERDE. *Le problème du démantèlement*, blz. 14).

VERSEMENTS
effectués sur la présente souscription à concurrence de vingt francs chacun.

2e versement effectué le ..... Deux administrateurs,
3e versement effectué le ..... Deux administrateurs,
4e versement effectué le ..... Deux administrateurs,
5e versement effectué le ..... Deux administrateurs,
6e versement effectué le ..... Deux administrateurs,
7e versement effectué le ..... Deux administrateurs,
8e versement effectué le ..... Deux administrateurs,
9e versement effectué le ..... Deux administrateurs,
10e versement effectué le ..... Deux administrateurs,

SOCIÉTÉ DE CONSTRUCTION

D'HABITATIONS OUVRIÈRES

A OSTENDE

ayant pour objet exclusif la construction, l'achat, la vente et la location d'habitations destinées aux classes ouvrières, sous les territoires d'Ostende, de Breedene et de Steene, constituée suivant acte reçu par maître Louis VANDERHEYDE, notaire résidant à Ostende, le 11 mars 1897 (annexe au *Moniteur belge* du 31 mars 1897).

CAPITAL SOCIAL : CINQUANTE MILLE FRANCS

DIVISÉ EN CINQ CENTS ACTIONS DE CENT FRANCS CHACUNE

Certificat d'inscription N° 332 d'une action libérée de vingt francs

Mr Julien Haesens,

est inscrit dans les registres de la Société comme propriétaire d'une action de cent francs libérée de vingt francs.

Le présent certificat ne forme pas titre transmissible.

Ostende, le 19 mars 1897.

Deux administrateurs,

L'action ci-dessus indiquée a été cédée à M. .....

le 18

Deux administrateurs.

db

Omdat de huisvesting van arbeiders zo schrijnend was, werd op 11 maart 1897 de maatschappij 'Société de construction d'habitations ouvrières à Ostende' opgericht die in de buurt van de Gistelsesteenweg 2ha grond kocht (Hazegras richting Conterdam) om arbeiderswoningen op te richten. De maatschappij werd eind 1905 ontbonden vermoedelijk wegens gebrek aan middelen. Echt sociale woningbouw kwam er pas na WOI.

Société Anonyme de Construction

D'HABITATIONS OUVRIÈRES

OSTENDE.

MM. les actionnaires sont convoqués afin de vouloir assister à l'*assemblée générale extraordinaire* de la Société anonyme de construction d'habitations ouvrières à Ostende, le **Mardi 5 Décembre 1905**, à 6 heures du soir, dans la grande salle de l'*Hôtel Métropole*, Place d'Armes, à Ostende.

ORDRE DU JOUR :

1° Dissolution de la Société.
2° Liquidation.
3° Pouvoirs à donner au liquidateur, et mode de liquidation.
4° Nomination du liquidateur.

En cas de rejet de cet ordre du jour :

1° Appel de fonds.
2° Nomination d'un administrateur en remplacement de Monsieur Victor Lauwers, dont le mandat expire.
3° Nomination d'un commissaire en remplacement de M. Deweert, dont le mandat expire.
4° Nomination de trois administrateurs en remplacement de MM. H. Lingier, F. De Vos et C. Demonie, démissionnaires.

MM. l'administrateur et le commissaire, dont le mandat expire, sont rééligibles.

Messieurs les actionnaires sont vivement priés d'assister à cette assemblée, à laquelle la Caisse générale d'Epargne sera représentée par un de ses délégués.

Pour le Conseil d'administration :

Le Secrétaire, F. DE VOS. — *Le Président,* H. LINGIER.

9191

Illustratie: **uitnodiging voor de Algemene Vergadering van 5 december 1905 met op de agenda o.a. de ontbinding en liquidatie van de vennootschap.** (In Le Carillon, 25 november 1905)

In Le Carillon van **27 november 1909**, blz.2, lezen we dat de ons als architect van menig pand in Oostende bekende **CHARLES PIL**, belast werd met de liquidatie van de 'Société anonyme de construction d-habitations ouvrières'.
Hij schreef aan haar aandeelhouders de volgende brief (25 november 1909).

Geachte ..., ik heb de eer u mede te delen dat de Société anonyme de construction d'habitations ouvrières, in liquidatie, grond bezit langs de spoorlijn van Oostende naar Brugge, die onteigend is. De Belgische Staatsspoorwegadministratie besliste, met het oog op bepaalde correcties op de genoemde lijn en de verdubbeling van de sporen, om een oppervlakte van ongeveer 6000 m2 te realiseren en de vraagprijs werd vastgesteld op 7 frank per vierkante meter. Deze operatie, die waarschijnlijk op korte termijn kan worden verwerkt, zou zeer voordelig zijn voor onze onderneming en zou het mogelijk maken om het bedrag van 45.000 fr. dat door de Caisse Générale d'Epargne et de Retraite is voorgeschoten, volledig te vergoeden. Na deze operatie zou het bedrijf nog steeds eigenaar blijven van 10.000 vierkante meter bouwgrond, (...) om te worden overgedragen voor de aanleg van verschillende straten. (...) en het is met het oog op de realisatie van deze twee verkopen en om de betaling van het restant van de rente verschuldigd aan de spaarbank van het jaar 1908 en die van het lopende jaar uit te voeren, dat ik verplicht ben, als liquidateur een beroep te doen op vijf procent van de fondsen, of vijf frank per aandeel dat u bezit. Ik vraag u om vóór 25 december 1909 aan de heer Ch. PiI, Architect, Stéphanieplein 1 in Oostende, het bedrag van ... Frank over te maken. De vereffenaar, CH. PIL.

Kunnen de aandeelhouders hopen dat de periode van problemen die ze sinds de oprichting van het bedrijf hebben doorgemaakt, op het punt staat om te verdwijnen, dankzij de onteigening van een stuk land van 6000 vierkante meter voor de staatsspoorweg? Wij wensen het van harte. Het zou een eerlijke compensatie zijn voor alle tegenslagen die het bedrijf sinds de oprichting heeft meegemaakt. Het zal nu de vraag zijn of de tienduizend vierkante meter grond die overblijft, kan worden gebruikt voor het doel, namelijk de bouw van arbeiderswoningen en of er geen manier is om ze aan te sluiten op een openbare weg. **Het was in feite een vreemd idee om een stuk land te kopen dat aan alle kanten was ingesloten, verstoken van elke verbinding en daarom onbruikbaar voor het nagestreefde doel bij de oprichting van de vennootschap.** Laten we hopen dat de Société de construction d'habitations ouvrières à Oostende opnieuw wordt opgericht en dat ze de wensen van haar stichters kan vervullen. Er is geen stad waar dit probleem een snellere oplossing vereist dan in Oostende, aldus de reporter van Le Carillon. (vertaald uit Frans)

Archief > Historische info > Stedenatlas Oostende >Oostende als mondaine badstad: "de "Koningin der Badsteden" (1830-1914) > 7.3 De bevrijding uit de dwangbuis van vestingen: 1865-1875 (**https://archief.oostende.be/product.aspx?id=11787**)

vp

vp

vp

vp

vp

db

db

db

vp

vp

db

vp

db

db

Vishandel | Poissonnerie
Van Dichele
Oostende
db